Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 81/1681 | Łódź, Czwartek 4 kwietnia 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כג אדר ב׳, תרפ״ט | Nr. 81 /1681

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

ערב דער דעמיסיע פון קאבינעט

אין פערלויף פון היינטיגען טאג וועט די לאגע אויפגעקלעהרט ווערען

וו א ר ש א, 3. (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט).

די קלאנגען, שמועסען און אונטערהאנדלונגען וועגען דער רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט, זענען ענדליך אריין אין א רעצידירענדער פאזע.

די נעכטיגע לאנגע קאנפערענץ צווישען דעם מלוכה־פרעזידענט און דעם קראנקען פרעמיער בארטעל האבען די לאגע אויפגעקלערט אויף אזויפיל, אז ס׳איז געווארען זיכער, אז פרעמיער בארטעל רימיסיאנירט.

פרעמיער בארטעל האט קאטעגאריש געשטעלט די פראגע וועגען דער קאנצלערשאפט, ד. ה., וועגען איבערגעבען דעם פרעמיער די גאנצע פאליטיק פון דער רעגירונג. אויף דעם האט דער מלוכה ־ פרעזידענט אין איצטיגען מאמענט נישט געקענט איינגעהען. פרעמיער בארטעל האט דעריבער ערקלערט, זיין גרייטקייט צו רימיסיאנירען.

צוליב דעם האט מען זיך היינט גריכט אויף דער אפיציעלער רימיסיע פון קאבינעט, פינף א זייגער איז אבער פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטאר־ראט צו וועלכער פרעמיער בארטעל איז נישט געקומען. די זיצונג איז פארגעקומען אונטער׳ן פארזיץ פון מיניסטער סקלאדקאווסקי. ס׳האט זיך געשאפען א לאגע אז די מיניסטארען האבען אליין נישט געוואוסט, ווי אזוי דער ענין האלט און האבען נישט געקענט געבען קיין פארשלאג וועגען דימיסיע.

דער מלוכה־פרעזידענט איז היינט געקומען אין בנין פון מיליטערישען גענעראל־אינספעקטאריאט און אפגעהאלטען א לאנגע קאנפערענץ מיט׳ן מארשאל פילסודסקי.

אמשפעטסטענס אין פערלויף פון היינטיגען טאג וועט די לאגע פולשטענדיג אויפגעקלערט ווערען. די פערזאן פון בארטעלס נאכפאלגער איז אינגאנצען נאך נישט בעקאנט. דאגעגען איז שוין בעוואוסט אז אין נייעם מיניסטארען־קאבינעט וועלען נישט אריין פאלגענדע פינף מיניסטארען: ארבייטס־מיניסטער יורקעוויטש, האנדעלס ־ מיניסטער קוויאטקאווסקי, מיניסטער פאר אגראר־רעפארמען סטאנעוויטש, פאסט־מיניסטער מיעדזשינסקי און אגראר־מיניסטער ניעזאביטאווסקי.

אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז נעבען מאראטשעווסקין וועלען אין נייעם קאבינעט אריינגעהען נאך 2 מיניסטארען פון דער ריכטונג צו וועלכער עס געהער מאראטשעווסקי.

די האנדעלס־ און אינדוסטריע־קרייזען זענען זעהר פעסימיסטיש געשטימט צוליב דער קאבינעטס־ענדערונג. בעזונדערס צוליב דער רימיסיע פון פרעמיער בארטעל, מיניסטער קוויאטקאווסקי און מיניסטער יורקעוויטש. לויט דער מיינונג פון די ווירטשאפטליכע קרייזען זענען דאס געווען די מענשען, וועלכע האבען געפיהרט א פערנאנטווארטליכע און סאציאלע פאליטיק.

די אפיציעלע מיטיילונג וועגען דער דימיסיע וועט פערעפענטליכט ווערען צוזאמען מיטן דעם צוזאמענשטעל פון נייעם קאבינעט.

א זעלטענער זעלבסטמערדער

זעלבסטמערדער ווארפט זיך אראפ פון דריטען באלקאן אין דער אפערע

ר י ג א, 3. (ספ. טעל.) 8 א זייגער אינאווענד איז אין דער נאציאנאלער אפערע פארגעקומען א אונגעהערטער פאל. בעת דער פארשטעלונג אין ערשטען אקט האט איינער פון די צושויער זיך פלוצלונג אראפגעווארפען פון דריטען באלקאן אין פארטער און איז ארויפגעפאלען אויף צוויי צושויער. — מאטילדע און ניקאלאי ווערביצקי. אין זאל איז גלייך ענטשטאנען א גרויסער טומעל, די שפיל איז אבער נישט איבערגעריסען געווארען און דער ארקעסטער האט געשפילט ווייטער. אלע דריי האט מען ארויסגעפיהרט פון זאל, דער זעלבסטמערדער האט זיך ארויסגעוויזען פאר א געוויסען אלפרער זשינגור 35 יאהר אלט. בעת׳ן פאלען פון באלקאן אין פארטער האט ער זיך פערטשעפעט אן דעם גרויסען קראנגלייכטער אין אפערע־זאל, וועלכען ער האט בעשעדיגט, א דאנק דעם וואס ער האט זיך פערטשעפעט אן לאמפ איז ער געבליבען ביים לעבען און איז אפגעקומען מיט פערהעלטניסמעסיגע קליינע וואונדען, אין קאפ. די געליטענע מאטילדע און ניקאלאי ווערביצקי זענען פערוואונדעט געווארען אין קאפ און מען האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

זש. האט זיך אראפגעווארפען פון באלקאן מיטן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמארד. ער האט געווארט אויף צוויי פריילינס מיט וועמען ער האט אפגערערט זיך צו טרעפען אין אפערע, זיי זענען אבער נישט געקומען. און דאס האט אויף איהם אזוי געווירקט אז ער האט בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד.

די ענגלישע דעלעגאציע איז רוסלאנד

פריינדליכע אויפנאהמע—דער ציל פון דער דעלעגאציע

ר י ג א, 3. (ספ. טעל.) פון מאסקווע מעלדעט מען, אז דער פארזיצענדער פון דער ענגלישער דעלעגאציע וואלף, האט געהאט א געשפרעך מיט די פארשטעהער פון דער סאוויעטישער פרעסע. דער ענגלישער אינדוסטריעלער האט ערקלערט אז די דעלעגאציע איז געקומען כדי אויסצופארשען די ווירטשאפטליכע קאניונקטור און די מעגליכקייטען פון שאפען א פעסטען באדען פאר דער ענטוויקלונג פון ענגליש־סאוויעטישען האנדעל.

ל א נ ד א ן, 3. (ספ. טעל.) די לאנדאנער ציטונגען האבען פערעפענטליכט גרעסערע בעריכטען וועגען דעם אויפנאהם פון דער ענגלישער דעלעגאציע אין מאסקווע. פון די ראזיגע בעריכטען זעהט מען קלאר די ערנסטע בעמיהונגען פון דער סאוויעטישער רעגירונג צו בעהאנדלען די ענגלענדער מיט דער גרעסטער העפליכקייט.

פאר דער דעלעגאציע איז ביים רוסישען גרעניץ געשטאנען גרייט א׳עקסטרא־צוג וועלכער האט זיך אויסגעצייכענט מיט דער ריינקייט, בעקוועמליכקייט און גוטע שפייזען. די בעהאנדלונג לגבי דער ענגלישער דעלעגאציע האט זיך אויסגעצייכענט מיט איהר הארציגקייט און ליבענסווירדיגקייט.

די ראזיגע בעריכטען האבען שוין זעהער צו מאכען אין דער ענגלישער געזעלשאפט א גוטען איינדרוק. דער טאן פון דער ענגלישער פרעסע איז היינט פריינדליך לגבי די סאוויעטען.

די ענגלישע פרעסע מאכט אבער דערפון קיין סוד נישט אז נישט געקוקט אויף די אלע העפליכקייטען זענען פערהאן גרויסע שוועריגקייטען ביים אנקניפען נארמאלע בעציהונגען מיט די סאוויעטען.

גלייכצייטיג ווארנען די ענגלישע ציטונגען פאר דער אויפפאסונג אז די ענגלישע דעלעגאציע איז געפאהרען קיין רוסלאנד צוליב דער שלעכטער ווירטשאפטליכער קאניונקטור אין ענגלאנד.

גרויסע ארעסטען פון סאציאל-דעמאקראטען

האט אדורכגעפיהרט די ליטווישע פאליציי

ב ע ר ל י ן, 3 (אטע). די קאוונער פאליציי האט דינסטאג ארעסטירט אלע פיהרער פון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי, צווישען די ארעסטירטע געפינען זיך די בעקאנטע סאציאליסטישע פיהרער גאלינים, ביילינים און קאירצס. צוזאמען זענען ארעסטירט געווארען 100 פערזאן. ס׳איז אויך דורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע אין צענטראל-קאמיטעט פון דער ארבייטס-פעדעראציע.

אויסגעטרונקען 37 ליטער ווין

און געפאלען א טויטער אויפ׳ן ארט

ב ע ר ל י ן, 3 (אטע). ווי ז׳ער „לאקאל-אנצייגער” מעלדעט אויס ניו-יארק, האט זיך א געוויסער דזשאנסאן אין קאליפארניען געוועט, אז ער וועט ביי איין זיך אויסטרונקען 37 ליטער ווין. דזשאנסאן האט ווירקליך אויסגעטרונקען דעם גאנצען ווין, אבער ביים לעצטען גלאז איז ער נעפאלען טויט.

עסטרייכישע רעגירונג איז דימיסיע

ווי ע ן, 3 (אטע). דער עסטרייכישער קאנצלער זייפעל האט איבערגעגעבען דעם פרעזידענט די דימיסיע פון דער עסטרייכישער רעגירונג. דער פרעזידענט האט די דימיסיע אנגענומען.

די סיבה פון דער דימיסיע איז דער לאנגדויערנדער שטרייק אין דער עסטרייכישער מעטאל-אינדוסטריע.

6 אונטערוואסער-שיפלער פאר פוילען

ב ע ר ל י ן, 3. (ספ. טעל.) די פאריזער צייטונג „הומאניטע” ברענגט א ידיעה, אז אין איינעם פון די פראנצויזישע פארטען ווערען געבויט 6 אונטערוואסער-שיפלעך פאר פוילען.

די אונטערוואסער-שיפלעך, שרייבט די „הומאניטע”, וועלען זיין צוגעפאסט צו שווימען אויפ׳ן אפענעם ים און וועלען זיין געבויט לויט׳ן פראנצויזישען טיפ.

ווייטערדיגע קאמפען אין כינא

פ ע ק י ן, 3 (אטע). כינעזישע קאנאנען-שיפלעך האבען דינסטאג באמבארדירט די שטאט האנקאו. די בעשיסונג האט געדויערט א האלבע שעה. די אפטיילונגען פון דער נאנקינגער רעגירונג האבען נאך א העפטיגען קאמף בעזעצט די פארשטעט פון האנקאו. דער קאמאנדיר פון האנקאו איז ענטלאפען אויף אנ׳אעראפלאן.

ענטגילטיגער זיג פון מעקסיקאנישען רעגירונגס - מיליטער

ל א נ ד א ן, 3 (אטע) די מעקסיקאנישע רעגירונג האט היינט פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט. די לעצטע קאמפען צווישען דעם רעגירונגס-מיליטער און די אויפשטענדיגע, וועלכע האבען געדויערט 2 טעג האבען זיך פערענדיגט מיט אנ׳ענטגילטיגען זיג פון דער נאציאנאלער ארמעע. דער זיג איז דער בעדייטענדסטער, וועלכען די רעגירונגס-אפטיילונגען האבען געהאט בעת די קאמפען מיט די אויפשטענדיגע.

ענטשולדיגונג.

איך ענטשולדיג זיך פאר דעם פריזיער-ארבייטער-פעראיין אין לאדז, פיעטריקאווער 79, פאר שטעלען א ווידערשטאנד א קאנטראל-קאמיסיע פון דאזיגען פעראיין און איך פערזיכער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען. ״לס צייכען פון חרטה בעשטייער איך זיך מיט 5 זל.ט. טובת דעם פעראיין.

מיט אכטונג לעאן זילבערמאן

אינגענטימער פון פריזיער-געשעפט

אלעקסאנדראווסקא 66.

א הערצליכען מז״ט צו דער חתונה פון אונזער געשעצטען ליבען חבר און פריינד

ה׳ שאול בערלינסקי (לאדז)

מיט פרל. פייגע סענדער (דאברין)

ווינשען מיר דעם יונגען פאר, יאהרען משותלחם, כבוד עשירות שלמה המלך׳ם, כח ווי שמשון הגיבור, און נאך צעהן מאל דריבער:

רפאל אלטמאן, מאיר ווייסקאהל, רפאל דאווידאוויטש, יצחק דארעמבוים

א הערצליכען מז״ט און פיל גליק ווינשען מיר אונזער טייערען חבר און פריינד

ה׳ שאול בערלינסקי (לאדז)

צו דער חאכצייט מיט פרל.

פייגע סענדער (דאברין)

זאל אייער לעבענס-וועג מיט טייערע רויזען בעצירט זיין!

מאיר פעלדמאן, נטע פעטער, אהרן מרדכי קלאר, יצחק געלצמאן.

ברכת מז״ט חמה

בלב ובנפש חפצה הננו מושיטים ברכת מז״ט חמה ונלבבה את חברנו מהועד דלומדי שעורי ערב בגליל שייבלער

הב׳ שאול בערלינסקי נ״י

לנשאו את העלמה

מרת פייגה סענדער תח״י

בת הרב הגאון מהו״ר ר׳ יוסף זאב שליט״א ראבד״ק דאברין.

יהי רצון מלפני נורא עלילה; שתהי׳ דרכך צלחה בתורה וגדולה.

הועד מלומדי שעורי ערב בגליל שייבלער. 5474

בעקאנטמאכונג.

היינט פון 6 ביז 8 א זייגער אין אווענד קענען זיך מעלדען 8979

אינקאסענטען און אינקאסענטקעס

אין פעראיינס - לאקאל פון „בית = לחם”. וואכאדניא 70. די פערוואלטונג.

גרויסע פּאָליטישע קאָנפערענץ

צווישען טשעמבערלען און מוסאָליני

ר ו י ם, 3 (ספּ. טעל.) נעכטען איז אין פלאָ-רענץ פאָרגעקומען אַ בעגעגעניש צווישען דעם ענגלישען אויסערן-מיניסטער טשעמבערלען און מוסאָליני.

אַרומרעדענדיג די אַלגעמיינע פּאָליטישע לאַגע האָבען די צוויי מלוכה-מענער פעסטגעשטעלט די פריינדליכע בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און איטאַליען. בעת דער קאָנפערענץ זענען אַרומגע-רעדט געוואָרען פיל וויכטיגע פראַגען.

לאָיד דזשאָרזש וויל קומען צו דער מאַכט

ער זאָגט-צו צו ליקווידירען די ארבייטסלאָזיגקייט אין ענגלאַנד

לאָנדאָן, 2. (ספּ. טעל.) די ענגלישע לי-בעראַלע פּאַרטיי ענטוויקעלט דעם פאָריוואַהל-קאַמף מיט אַן אויסערגעוועהנליכער ענערגיע. אין לאָנדאָן איז אין גרויסען זאַל „אַלבערט האָל" פאָרגעקומען אַ גראַנדיעזער מיטינג אויף וועלכען עס האָבען זיך צוזאַמענגעקליבען אַן ערך 10,000 צוהערער. לאָיד דזשאָרדזש האָט ווידער אַמאָל צוגעזאָגט צו ליקווי-דירען די אַרבייטסלאָזיגקייט אויב עס וועט זיך איהם איינגעבען צוריקצוקומען צו דער מאַכט.

די רעדע פון דעם פיהרער פון די ליבעראַלען איז איבערגעגעבען געוואָרען דורך ראַדיאָ אויף אַ גרויסער טייל מיטינגען, וועלכע זענען צו דער צייט איינגעאָרדענט געוואָרען אין אַנדערע ענג-לישע שטעט.

אין זיין רעדע האָט לאָיד דזשאָרדזש אונטער-שטראָכען אַז זיינע פאָרשלאָגען זענען צוזאַמענגע-שטעלט געוואָרען נאָך אַ גענויער בעהאַנדלונג און ע-גען דעם ענין מיט אָנגעזעהענע פּאָליטיקער, עקאָנאָ-מיסטען, באַנקירען און קאָמערסאַנטען. לאָיד דזשאָרדזש זאָגט צו צו פערקלענערען די צאָהל אַרבייטסלאָזע ביז פינף הונדערט טויזענד מענשען. און אַרורכפיהרען דאָס וועט נישט קאָסטען די שטייער-צאָהלער קיין איין איבריגען שילינג.

—=:§:=—

פינאַנציעלע לאַגע אין דייטשלאַנד

איז אַ גינסטיגע

בערלין, (ספּ. טעל.) נישט קוקענדיג אויף דעם פעסימיסטישען טאָן פון דער דייטשער פּרעסע וועגען די רעפּאַראַציע-אונטערהאַנדלונגען, וועלכע ווערען איצט געפיהרט אין פּאַריז, איז מען אין די בערלינער פּאָליטישע קרייזען מעהר אָפּטימיסטיש.

מ'האַלט מען, אַז דער דייטשער רעגיערונג האָט זיך איינגעגעבען אַרויפצופיהרען די דייטשע לע-בענס-פראַגען אויף אַ גינסטיגען וועג. צווישען אַנ-דערע וויזען אָן, די פינאַנציעלע בערלינער קרייזען אַז די פעסטקייט פון דער דייטשער וואַלוטע איז שוין איצט געזיכערט.

שטאַרק אָפּטימיסטיש איז מען אויך דערפאַר, וואָס אין איצטיגען מאָמענט זען עס פיהרען זיך די אונטערהאַנדלונגען און אין וועלכע עס נעהמט אַנ-טייל דער אַמעריקאַנער מאַגנאַט מאָרגאַן, האָט די אַמעריקאַנער אויטאָ-פירמע „דזשענעראַל מאָ-טאָרס" געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט דער דייטשער אויטאָ-פירמע „אָפּעל", לויט דעם דאָזיגען אָפּמאַך, לעגט איצט די אַמעריקאַנער פירמע אַריין אין דער דייטשער אונטערנעהמונג 40 מיליאָן דאָלאַר. דער-ביי דאַרף בעמערקט ווערען אַז איינער פון די הויפּט אַקציאָנערען פון „דזשענעראַל-מאָטאָרס" איז נישט קיין אַנדערער, ווי מאָרגאַן, וועלכער פיהרט די אונטערהאַנדלונגען וועגען דער דייטשער ענטשעדיגונג, דאָס האַלט מען פאַר אַ סימן, אַז די לאַגע איז אַ גינסטיגע פאַר דייטשלאַנד און די ווירטשאַפט-ליכע אויסזיכטען פון דייטשלאַנד זענען גינסטיגע.

די דאָזיגע מיינונג ווערט נאָך פערשטאַרקט צוליב דעם, וואָס קיין דייטשלאַנד קומט איצט צו פאָהרען דער בעריהמטער אַמעריקאַנער מיליאַר-דער פאָרד, וועלכער איז איצט געקומען קיין איי-ראָפּע און וויל אויך אַיאַנסירען גרויסע קאַפּיטאַלען אין דייטשלאַנד.

גענעראַל-שטרייק אויף די באַהנען

זאָל פאָרקומען אין דייטשלאַנד

בערלין, 3 (ספּ. טעל.) דריי הויפּט-אָרגאַ-ניזאַציעס פון די באַהן-אַרבייטער האָבען אויף זייער נעכטיגער זיצונג איינשטימיג פעסטגעשטעלט, אַז צוליב דעם וואָס די באַהן-אַדמיניסטראַציע האָט זיך אָפּגעזאָגט צו העכערען דעם לוין פון די באַהן-אַרבייטער, בעפולמעכטיגען זיי די פערוואַלטונגען אונטערצונעהמען אַ קאַמף געגען דער באַהן-אַדמיניסטראַציע און זיך נישט אָפּשטעלען אַפילו אויף קיין גענעראַל-שטרייק.

—=:§:=—

ד"ר בלאָך קומט קיין פּוילען

בערלין, 3. (יט"א טעלעגראַפיש.)

כדי צו אָרגאַניזירען די שקל-אַקציע אין די מזרח-אייראָפּעאישע לענדער אין פּוילען און רו-מעניען, האָט די בערלינער עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע דעלעגירט ד"ר מאַקס בלאָך.

געשטאָרבען הרב מאַקס העלער

ניו-יאָרק, 3. (יט"א טעלעגראַפיש).

אין עלטער פון 61 יאָהר איז געשטאָרבען דער רב פון ניו-אָרלעאַן, פּראָפ. מאַקס העלער. פּראָפ. העלער איז געווען רב אין ניו-אָרלעאַן 42 יאָהר.

געשטאָרבען אַלפרעד שטרויס

ניו-יאָרק, 3. (יט"א טעלעגראַפיש).

אין אַטלאַנטיק סיטי איז אין עלטער פון 65 יאָהר געשטאָרבען דער וויצע-פּרעזעס פון דער פעדעראַל רעזערוו באַנק, דער בעקאַנטער יודישער באַנקיר און עסקן אַלבערט שטרויס.

יודען הונגערן

מאָסקווא, 3 (י. ט. א. טעלעגראַפיש).

דער „עמעס" ברענגט בריף פון אַ רייה קליינע יודישע שטעטלעך, אַז די דאָרטיגע בעפעלקערונג הונגערט ממש. די אָרטיגע יודען זענען פעררע-כענט צו דער נישט-אַרבייטענדיגער בעפעלקערונג און בעקומען דעריבער נישט קיין ברויט אויף ברויט-קאַרטען. ווידער איינקויפען ברויט אין פרייען-פערקויף איז אונמעגליך צוליב די הויכע פּרייזען.

אויטאָנאָמיע פאַר אינדיען

גרויסע בעוועגונג אין גאַנץ אינדיען

לאָנדאָן, 3 (אַטע) פון קאַלקוטאַ מעלדעט מען, אַז דער ליבעראַלער אינדישער קאָנגרעס האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אַ רעגירונג אין אינ-דיען אויף יסודות פון אויטאָנאָמיע.

אויך די מוסולמענישע הינדוסען פערלאַנגען אויטאָנאָמיע.

די גרויסע בעוועגונג, וועלכע האָט איצט אַרומגענומען גאַנץ אינדיען, ווערט בעטראַכט אַלס די גרעסטע, וואָס איז ביז איצט פאָרגעקומען.

באָמבען-אָנפאַל אין ליל

אויף דער וואוינונג פון פּאָליציי-קאָמיסאַר

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.) „עקאָ דע פּאַרי" מעלדעט, אַז אין ליל האָט מען געוואָרפען אַ באָמבע אין דער וואוינונג פון פּאָליציי-קאָמיסאַר, אויפרייסענדיג האָט די באָמבע בעשעדיגט דאָס גאַנצע הויז, צום גליק זענען נישט געווען קיין מענשליכע קרבנות. די אָנפאַלער זענען נישט געכאַפּט געוואָרען.

ציהונג פון דער 18-טער מלוכה-לאָטעריע

5-טער קלאַס — 21-טער טאָג

20.000 זל. — 92848.

5.000 זל. — 42139 76852 80073 139743

3.000 זל. — 35839 130223.

2.000 זל. — 2212 33961 42069 157433.

1.000 זל. — 13975 33757 71408 132676 165717.

600 זל. — 516 11594 13932 18949 25242 33626 38273 38679 39975 42918 47520 56812 60191 60734 83526 114695 106161 114380 130311 131063 139299 159846 165145 171152,

Dr. DONCHIN

מאַניושקי 1, טעלעפאָן 9-97

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און 4—7 נ.מ.

זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

ווארנונג!

אזוי ווי ס'האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז די עכט-פּאַטענטירטע בעטען עכט-פּאַטענטירטע

זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס, ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך, טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך, מעטער-מאַס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען גענעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאַל-אָוטע-בעט. 14 זל.

רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. זעמטליכע רעפּאַראַטורען.

הורט לאָדז, פּאָלנאַצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

פּרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאָנסולטענטען-ביורא

„PORADA"-„פּאָראַדאַ"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעז-פּיעטשעניעס. איגפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען.

Dr. med. H. Lubloz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

Dr. med. NIEWIAŻSKI

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נוצט אויס די געלעגענהייט!

נור נאָך אַ קורצע צייט!

צו יעדען 1/2 טוץ פּרעכטיג רעטושירטע פּאַסט-פאָטאָגראַפיעס (1 פּערזאָן) גיבען מיר צו גראַטיס

אַ פּאָרטרעט

אויסערדעם ווערען אויסגעפירט אַלערליי שענסטע קונסט-פאָטאָגראַפיעס לויט די נייעסטע פאָטאָ-קונסט.

פאַר שולען און פעראיינען-בעזונדערע הנחות. מיט אַכטונג

קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN"

30 פראַנציסקאַנער 30.

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אָן פון 6—8 אָוונד

כ'קויף — און — צאָהל די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, בריליאַנטען, דימאַנטען, פּערל און לאָמבאַרד-קוויטעס.

קאַפּעלוש

פּלאַץ-וואָלנאָשצי 10

מאַשין-לעכער ווערען אויסגענעהט

נאַרדמאַן ציגעל-גאַס 29

כ'וויל צוצאָהלען 500 דאָלאַר.

איך בעזיץ 3 צימער און קוך מיט באַל-קאָן, 1-טער שטאָק, אַלטשטאָט, וויל איך איבער-טוישען אויף אַזאַ וואוינונג, פּאַרטער אָדער 1-טען שטאָק אין געגענד פון אַלטשטאָט ביז פּאָלודניאָוואַ. כ'בין אויך גרייט צום בלויז איבערנעמען אַזאַ וואוינונג. אָפּערטען אונט. „500"

בעמערקונג: אין דער אָפּערטע מוז אונבעדינגט זיין גענוי בעצייכענט דאָס אָרט פון לאָקאַל.

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאַלאָמעיער, ווי אויך טליתים-קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי

א.ח. ציטרינאָווסקי, קאַמיעננאַ 1,

אין 2. טויער, פּאַרטער. קומט איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען.

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָרג. 4 אַפּריל 1929

KUNEROL

גאַראַנטירט-ריינע שפּייזע-פעטס פון קאָקאָס-ניס ווערט אויסגעאַרבייט אונטער דער שטרענגער ריטועלער השגחה פון ה' בעצירקס-ראַבינער ש. עהרענפעלד פון מאַטטערסבורג, וואָס עס ווערט אויך בעשטעטיגט דורך הרב אברהם צבי פערלמוטטער, וואַרשע. „קונעראָל" ווערט דעריבער בעזונדערס גערן געברויכט ביים צוגרייטען פסח-שפּייזען אפילו דורך מהדרין מן המהדרין.

לייבאָר-פּאַרטיי און די מינדערהייטען-פראַגע

די טעג האָט זיך אין אַ טייל צייטונגען אין פּוילען און אין אויסלאַנד בעוויזען אַן אינטערוויו מיט׳ן בעקאַנטען ענגלישען אַרבייטער-פיהרער ראַמזיי מאַקדאָנאַלד. דער דאָזיגער אינטערוויו איז אויף אַזוי פיל וויכטיג, וואָס די פּאָליטישע לאַגע אין ענגלאַנד האָט זיך איצט געשטאַלטעט, אַז ס׳איז זעהר מעגליך, די ענגלישע אַרבייטס-פּאַרטיי זאָל אינגיכען ווידער קומען צו דער מאַכט. אין דעם דאָזיגען אינטערוויו זאָגט זיך מאַקדאָנאַלד אַרויס וועגען דעם וועלט-שלום און זיין שטאַנדפּונקט פּרעציזירט ער אין פאָלגענדע 3 פּונקטען:

ערשטענס די ענגלישע אַרבייטס-פּאַרטיי וועט זיך ענטשידען אַנטגעגענשטעלען אַלע פּרובען, וועלכע וועלען האָבען פאַר אַ ציל צו ענדערען די שלום-אָפּמאַכען און וועט דערביי אָנווענדען אַלע מיטלען און כוחות, כדי צו דערגרייכען דעם ציל.

צווייטענס, הגם ס׳איז שווער פעסטצושטעלען די אמת׳ע, רעכטליכע און אידעאַלע בעציהונג צווישען פעלקער, וועט פונדעסטוועגען די ענגלישע אַרבייטס-פּאַרטיי כסדר דערמאָנען די פעלקער וועגען זייערע התחייבות׳ן לגבי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, און דריטענס, דער קעלאָג-פּאַקט, כאָטש ער איז אַ גרויסער שריט פאָראויס, איז ער אָבער פאָרט נישט מעהר, ווי אַ שלאָס אויפ׳ן אייז. מ׳דאַרף דעריבער אונטערבויען אַ פעסטען פונדאַמענט. די דאָזיגע אַרבייט דאַרף טון די פעלקער-ליגע.

די דאָזיגע ערקלערונגען פון מאַקדאָנאַלד׳ן, דעם פיהרער פון דער ענגלישער דעמאָקראַטיע, זענען נישט קיין איבעראַשונג. שוין מאַקדאָנאַלד׳ס פּאָליטיק אין יאָהר 1924, ווען ער איז געווען פּרעמיער, האָט זיך באַזירט דערויף, אַז ס׳אַלען דערהאַלטען ווערען די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען. און דער גענפער פּראָטאָקאָל איז טאַקע געווען געבויט אויף דעם פּרינציפּ.

לויט׳ן אָריגינאַל פון מאַקדאָנאַלד׳ס אינטערוויו ווייזט זיך אַרויס, אַז אַ טייל פון דער פּוילישער ענדעקישער און אַפילו סאַנאַציע-פּרעסע האָט „צוגעטשעפּעט" געוויסע שטעלען, וועלכע מאַקדאָנאַלד האָט נישט געזאָגט, נעמליך: אַז אין פאַל, ווען די ענגלישע אַרבייטס-פּאַרטיי וועט קומען צו דער מאַכט וועט זי שטיצען די דייטשע פּרעטענזיעס צו די פּוילישע מערב-גרעניצען. ס׳ווייזט זיך אַרויס, אַז וועגען דעם אַלעם האָט מאַקדאָנאַלד נישט גערעדט.

מאַקדאָנאַלד האָט, ווי ס׳איז צו זעהן פון די אויבענדערמאָנטע 3 פּונקטען, גערעדט וועגען דער מאָראַלישער זייט פון די מינדערהייטס-רעכט אין פאַרשידענע לענדער און זיין שטאַנדפּונקט איז אַן אויסדרוק פון דער שטעלונג אין דער פראַגע מצד דער גאַנצער וועלט-דעמאָקראַטיע.

וואָס שייך דעם עיקר: דער פראַגע וועגען וועלט-שלום, איז טאַקע מאַקדאָנאַלד גערעכט אַז כדי צו פאַרפעסטיגען דעם קעלאָג-פּאַקט, ליגט די גאַנצע פאַראַנטוואָרטליכקייט אין די הענד פון דער פעלקער-ליגע, ווייל אויב ענגלאַנד, דייטשלאַנד און פראַנקרייך וועלען אַרבייטען צוזאַמען ביי איין טיש — וועט דער וועלט-שלום זיין געזיכערט.

וואָלט מאַקדאָנאַלד געקומען צו דער מאַכט, וואָלט ער זיכער אויפ׳ן ערשטען אָרט אַרויסגערוקט די פראַגע וועגען טיילווייזער ענטוואָפנונג, די פראַגע, וועלכע איז שוין בעריהרט אין דעם גענפער פּראָטאָקאָל.

אגב האָט טאַקע מאַקדאָנאַלד בעסערע בעדינגונגען אויף דערגרייכען זיינע צילען, ווייל אין יאָהר 1924, ווען ער איז געווען ביי דער מאַכט, איז נאָך דייטשלאַנד אַפילו נישט געווען אין דער פעלקער-ליגע און דער איינציגער אָנהענגער פון מאַקדאָנאַלד׳ס שלום-פּאָליטיק איז געווען דער אויפריכטיגער פראַנצויזישער דעמאָקראַט הערריאָ.

מצד דער עהרליכער דעמאָקראַטיע איז מאַקדאָנאַלד׳ס איצטיגער אַרויסטריט ווערט צו בעגריסען, ווייל ווען זיינע פּאָסטולאַטען זאָלען אָננעמען אַ ממשות׳דיגען כאַראַקטער, וואָלט זיך פאַר אייראָפּאַ אָנגעהויבען אַ נייע תקופה, אַ תקופה, אין וועלכער ס׳וואָלטען פאַרשוואונדען די עקזיסטירענדע דיקטאַטורען און ס׳וואָלט נישט געקומען צו די, וועלכע האַלטען ערשט אין געבוירען ווערן.

ר.

לעוו טראָצקי!

פון ראובן ברײַנין

(בעגעגענישען)

ביי פאַרשידענע געלעגענהייטען האָב איך זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט טראָצקי, און דאָס האָט מיר געגעבען די מעגליכקייט צו כאַפּען אַ טיפערען בליק אין זיין פּסיכיק, אין זיין אינעווייניגסטען מעכאַניזם. נישט קוקענדיג אויף זיין קאָנספּיראַטיווען כאַראַקטער און זיין פאַרמאַסקירטקייט. ווי יעדער געהיים טוער און פּרעטענדענט אויף אַ הערשער-שטול, האָט זיך טראָצקי גייסטיג און פּאָליטיש געקענט קונציג פאַרמאַסקירען אַ מאַסקע אויף אַ מאַסקע. אפילו דאַן, ווען ער האָט אויפגעהויבען זיין אויסערליכע מאַסקע, האָט ער נאָך אַלץ נישט בעוויזען זיין נאַקעטען פּנים, נאָר אַן אַנדער מאַסקע. אַ הינטער געדאַנק, אַ פאַרטוליעטע אַבזיכט, האָט זיך שטענדיג געמערקט.

קיינמאָל האָט ער מיט מיר נישט גערעדט וועגען דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג אין רוסלאַנד. איך האָב איהם אויך וועגען דעם קיינמאָל נישט געפרעגט.

ער האָט זיך געהיט מיט יעדעס וואָרט. דער ליידענשאַפטליכער, פיל מאָל וואולקאַנישער רעדנער האָט געקענט אויך שווייגען און געהיימניספול פאַרשווייגען זאַכען, וואָס ליגען אויפ׳ן שפּיץ צונג. ער האָט מייסטערהאַפט געקענט שווייגען, ווען ער האָט געוואָלט אָדער געדאַרפט, אין פינף שפּראַכען. פריי און אָהן אַן אויפהאַלט האָט ער אָבער גערעדט וועגען פאַרשידענע ריכטונגען אין דער וועלט-ליטעראַטור, טעמפּעראַמענטפול, שאַרף און קורץ האָט ער אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג און אורטייל וועגען היסטאָרישע פּערזענליכקייטען, וועגען פאָלקס-העלדען און פּאָליטישע פיהרער אין דער געגענוואַרט. וועגען די גרעסטע היסטאָרישע פּערזענליכקייטען, ווי צעזאַר, נאַפּאָלעאָן דער ערשטער און פרידריך דער גרויסער, האָט ער גערעדט ווי אַ גלייכער איבער גלייכע, אָדער זאָגאַר ווי איבער פּערזאָנען, וואָס שטעהען אַביסעל נידעריגער פון איהם.

ווען דער צוואַנציג-יעהריגער לאַסאַל האָט צום ערשטען מאָל בעזוכט היינריך היינע אין זיין פּאַריזער וואוינונג, האָט צו איהם דער דיכטער בעזאָגט: „דו ביזט בעשאָנקען מיט דער געטליכסטער מתנה — מיט חוצפה".

חוצפה האָט, אמת, טראָצקי׳ן קיינמאָל נישט געפעהלט. עס האָט איהם אָבער געפעהלט די היסטאָרישע און פילאָזאָפישע בילדונג פון לאַסאַל׳ען, זיין טיפע געלעהרזאַמקייט און זיין פּערזענליכער מאַגנעטיזם.

און דאָך, מאַנכע פון די בעדייטענדע רוסישע און אייראָפּעאישע שרייבער פאַרגלייכען טראָצקי׳ן צו לאַסאַל׳ען, אַנדערע שטעלען איהם נאָך העכער.

ווען טראָצקי האָט אָנגעהויבען פאַרנעהמען די ערשטע פּלעצער אין דער סאָוויעטען-רעגירונג און זיין נאָמען איז אין איין אָטעמצוג אַרויסגערעדט געוואָרען פון דער גרויסער וועלט מיט דעם נאָמען פון לענין, אָדער נאָך מעהר מיט׳ן נאָמען פון נאַפּאָלעאָן, האָב איך אָנגעהויבען רעטראָספּעקטיוו, צוריקבליקענדיג, אונטערזוכען, אַנאַליזירען דעם איינדרוק וואָס טראָצקי, דער העלד פון׳ם טאָג, האָט אויף מיר געמאַכט אין מיינע און אין זיינע יונגערע יאָהרען, און דער רעזולטאַט איז געווען: איך האָב פאַר זיך אַליין מודה געווען, אַז טראָצקי האָט אויף מיר קיינמאָל נישט געמאַכט דעם איינדרוק, וואָס האָבען אויף מיר געמאַכט ווירקליך בעדייטענדע און ערשטקלאַסיגע מענשען, אפילו דאַן, ווען די וועלט האָט זיי נאָך נישט אַנערקענט, און אפילו נישט געוואוסט פון זייער עקזיסטענץ.

מעגליך, ווייל איך האָב טראָצקי׳ן נישט געזעהען ביי זיין רעוואָלוציאָנערער אַרבייט, נישט געזעהען אין זיינע גרויסע מאָמענטען. געניאַליטעט איז נישט אַן אַמט, וואָס מען ערפילט טאָג-טעגליך פון פריה ביז אָווענד. אויך דער ווירקליך-געניאַלער מענש האָט זיינע מיטעלמעסיגע אָדער שוואַכע מאָמענטען, זיינע עליות און ירידות. איך האָב געקענט טראָצקי׳ן נאָר אַלס זשורנאַליסט. אַלס אַן אינטעלעקטועלער האָט ער מיר קיינמאָל נישט געקענט אימפּאָנירען.

טראָצקי איז געווען אַן אָפטער בעזוכער אין קאַפע מאָנאָפּאָל אין בערלין. אין ווין פלעגט ער בעזוכען דעם קאַפע צענטראַל. אַ סך צייטונגען פון

(ענדע זעה 7-טע זייט).

דער אמת׳ער [illegible]

גוט זענען אפשר אויך אַנדערע סאָרטען זייף. ס׳איז אָבער נישטאָ קיין בעסער זייף פון

Jeleń-Schicht

דער זייף יעלען-שיכט איז זייט צעהנדליגער יאָהרען אָנערקענט אַלס בעסטער דורך אַלע פאָרזיכטיגע ווירטינס.

זייט פאָרזיכטיג, ווען מ׳לייגט אייך פאָר אַן אַנדער זייף, וואָס איז כלומרשט פּונקט אַזוי גוט.

דער בעסטער סאָרט זייף איז נור מיט דעם נאָמען שיכט אין דער מאַרקע „הירש".

מוטיגער אַרויסטריט פון אַ יודישע צייטונג

געגען די אימיגראַנטען-פרעסער אין אַמעריקא

אויפפאָדערונג פון ניו-יאָרקער „טאָג" דער „איווינג פּאָסט"

(קאָרעספּאָנדענץ צום „נייעם פאָלקסבלאַט")

אימיגראַציע איז איצט אַ פראַגע פון טאָג אין אַמעריקע, און אויב אַזוי, איז קיין וואונדער נישט, וואָס געוויסע אַמעריקאַנער צייטונגען ווילען פון דער דאָזיגער פראַגע שלאָגען קאַפּיטאַל.

איז דערפאַר אויך נישט געווען קיין וואונדער, ווען די איינפלוסרייכע ניו-יאָרקער ענגלישע צייטונג „איווינג פּאָסט" איז מיטאַמאָל אַרויס לעצטע וואָך מיט אַ סעריע אַרטיקלען, אין וועלכע די צייטונג בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז אַמעריקע איז איצט פאַרפּלייצט מיט אומגעזעצליך אַריינגעקומענע אימיגראַנטען. די אַרטיקלען, געשריבען אַגב פון איינעם נאָרמאַן קליין, — אַ נאָמען, וואָס קלינגט נישט הונדערט פּראָצענט אַמעריקאַניש, — האָבען געמאַכט דעם איינדרוק, אַז עס איז נישטאָ קיין ווינקעל אין אַמעריקע חוץ וואָגען אומגעזעצליכע עמיגראַנטען זאָלען זיך נישט אַריינשמוגלען.

וואָלטען די אַרטיקלען פון דער ניו-יאָרקער ענגלישער צייטונג ענטהאַלטען אין זיך קאָנקרעטע און ממשות׳דיגע פאַקטען וואָלט אפשר געווען אַ בערעכטיגונג פאַר דער „איווינג פּאָסט" זיי צו דרוקען. די דאָזיגע אַרטיקלען האָבען אָבער אין זיך נישט קיין איין נייעם פאַקט וועגען וועלכען מען זאָל נישט וויסען. אַלץ, וואָס די אַרטיקלען גיבען איבער איז שוין טיילווייז געווען געדרוקט נאָך מיט צוויי יאָהר צוריק טאַקע אין דערזעלביגער „איווינג פּאָסט".

האָט די ניו-יאָרקער יודישע צייטונג „דער טאָג" דערפאַר געפונען פאַר איהר חוב אויפצופאָדערן דעם רעדאַקטאָר פון דער „איווינג פּאָסט" אַז ער זאָל עפענטליך בעשטעטיגען, אַז די פאַקטען, וואָס זענען אָנגעגעבען געוואָרען אין דער סעריע אַרטיקלען פון זיין צייטונג זענען ווירקליך גענומען געוואָרען פון זיכערע קוועלען.

און דר. ש. מאַרגאָשעס, דער רעדאַקטאָר פון „טאָג", האָט אין אַן אייגענאַרטיגער רעדע דורך ראַדיאָ זיך געווענדעט צום רעדאַקטאָר פון דעם „איווינג פּאָסט" און איהם בפני כל עם ועדה אויפגעפאָדערט צו בעווייזען אַז אין אַמעריקע זענען ווירקליך פאַרהאַן אַ מיליאָן און עטליכע הונדערט טויזענד אַריינגעשמוגעלטע עמיגראַנטען. דר. מאַרגאָשעס האָט זיין רעדע געהאַלטען אויף ענגליש, און דאָס האָט געצוואונגען די רעדאַקציע פון דער „איווינג פּאָסט" אַרויסצוקומען אויפ׳ן צווייטען טאָג מיט אַ דערקלערונג, אַז עס איז אומעגליך צו בעשטעטיגען גענוי די אָנגעגעבענע צאָהל פון אַריינגעשמוגעלטע איינוואַנדערער, דערפאַר ווייל קיינער קען נישט וויסען גענוי וויפיל אַזעלכע איינוואַנדערער זענען פאַרהאַן אין לאַנד.

דער ענטפער פון דער „איווינג פּאָסט" האָט געמאַכט אַ מאָרנעם איינדרוק, אַ צייטונג אַנאָנסירט אַ סעריע אַרטיקלען מיט „פאַקטען" וועגען אומגעזעצליך אַריינגעקומענע אימיגראַנטען, אָבער ווען עס קומט צו בעשטעטיגען דעם הויפּט-פאַקט, פאַרלירט זי איהר לשון.

פאַרשטעהט זיך, אַז דער שריט פון „טאָג" איז געווען אַ מוטיגער. עס איז צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון יודישען זשורנאַליזם, ווען אַ רעדאַקטאָר פון אַ יודישער צייטונג פאָדערט אַרויס אַ רעדאַקטאָר פון [illegible] רעספּעקטירטער ענגלישער צייטונג אויף אַן עפענטליכער פּאָלעמיק. דר. מאַרגאָשעס, דער רעדאַקטאָר פון „טאָג", האָט זיך אָבער געקענט פאַרגינען דעם דאָזיגען פאַרגעניגען. עס איז פאַר קיינעם נישט געווען קיין צווייפעל, אַז אַ ווי די אויפפאָדערונג, וואָס דר. מאַרגאָשעס האָט געמאַכט דעם רעדאַקטאָר פון דער ענגלישער צייטונג, וועט ער, דער רעדאַקטאָר פון דער יודישער צייטונג, אַרויס דער זיגער.

וואָלט די „איווינג פּאָסט" נישט געווען קיין איינפלוסרייכע צייטונג וואָלט אפשר נישט געלוינט אַרויסצורופען איהר רעדאַקטאָר אויף אַ פּאָלעמיק. די „איווינג פּאָסט" איז אָבער די עלטסטע צייטונג אין ניו-יאָרק. זי איז אַ צייטונג מיט טראַדיציע. איהרע רעדאַקטאָרען האָבען אַ נאָמען אין דער זשורנאַליסטישער וועלט, און איהר איינפלוס איז אַ גאַנץ היפּשער אין רעגירונגס-קרייזען. פאַר די 120 יאָהר, וואָס זי דערשיינט האָט זי זיך געשאַפען אַ רעפּוטאַציע פון איינע פון די ריינסטע צייטונגען אין אַמעריקע.

און טאַקע דערפאַר האָבען די אַרטיקלען פון „איווינג פּאָסט" געצויגען אויף זיך אויפמערקזאַמקייט. מען האָט זיי געלייענט נישט בלויז אין ניו-יאָרק. נאָר אויך אין וואַשינגטאָן. אַ סך קאָנגרעסלייט און סענאַטאָרען, וועלכע קלייבען זיך נישט פאַרנאַנדער צווישען פאַקטען און פאַנטאַזיעס, האָבען געקענט ווירקליך אַרונטערפאַלען אונטער׳ן איינפלוס, וואָס די דאָזיגע אַרטיקלען האָבען געזוכט צו שאַפען.

עס איז דערפאַר געווען איינע פון די גלענצענדסטע זשורנאַליסטישע און געזעלשאַפטליכע איינפאַלען מצד דער רעדאַקציע פון „טאָג" אַרויסצורו-

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

Dr.Z·Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לאַגעווניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

4
דאָנערשטאָג
כג
אדר ב׳ תרפ״ט

אפּריל
זון-אויפגאַנג 5.12
זון-אונטערגאַנג 6 09

די רעגיסטראַציע פון „פּרעמדע“

אָפיציעלע פעראָרדנונג פון שטעטישער סטאַראָסטווא

די לאָדזשער סטאַראָסטווע מעלדעט, אַז שבת דעם 6 אַפּריל הויבט זיך אָן די רעגיסטראַציע פון פרעמדע.

רעגיסטרירען זענען זיך מחויב פּערזאָנען, וועלכע בעזיצען נישט קיין פּוילישע בירגערשאַפט און וועלכע האָבען זיך געפונען אין די גרעניצען פון דער רעפּובליק דעם 27 מערץ 1929. רעגיס-טרירען דאַרף מען זיך פּערזענליך אויף קילינסקי גאַס 152.

פון דער רעגיסטראַציע זענען בעפרייט: יונגערע פון 16 יאָהר. פרעמדע, וועלכע האָבען זיך ביז׳ן 27 מערץ 1929 נישט געפונען אין די גרעניצען פון דער רעפּובליק; פרעמדע, וועלכע האָבען זיך דעם 27 מערץ 1929 געפונען אין פּוילען לויט טראַנזיט-וויזעס.

צו דער רעגיסטראַציע דאַרף מען מיטברענ-גען די פּערזענליכע דאָקומענטען, וועלכע בעשטע-טיגען די מלוכה-אָנגעהעריגקייט פון דער פּערזאָן און אידענטישקייט - צייגניש ווי אויך צוויי פאָטאָגראַפיעס.

עס איז געוואונשען, אַז די רעגיסטרירענדע זאָלען מיטברענגען מיט זיך אויסגעפולטע, אָבער נישט אונטערגעשריבען, די רעגיסטראַציאָנס-קאַרטען.

די רעגיסטראַציאָנס-קאַרטען בעקומט מען אומזיסט אין דער לאָדזער שטעטישער סטאַראָסטווע.

פרויען און יוגענד עלטער פון 16 יאָהר דאַרפען זיך פּערזענליך רעגיסטרירען, אונאָפּהענ-גיג פון זייערע מענער, פאָטערס אָדער מוטערס.

אויב דער פרעמדער מוז אַרויספאָהרען פון פּוילען פאַר דעם טאָג פון דער רעגיסטראַציע, מוז ער זיך רעגיסטרירען אָדער פאַר זיין אַרויס-פאָהרען אָדער אין די צוגאָבּס-טערמינען.

פאַר עובר זיין די פעראָרדנונג פון רעגי-סטראַציע פאַר די פרעמדע וועט מען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט און בעצאָהלען שטראָף ביז 3000 זל. אָדער אַרעסט ביז 6 וואָ-כען. א חוץ דעם קען דער שולדיגער אַרויסגע-שיקט ווערען פון דעם לאַנד.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען פון שבת דעם 6 אַפּריל 1929, אין לאָקאַל פון דער שטע-טישער סטאַראָסטווע, אויף קילינסקי 152, און וועט דויערן ביז׳ן 25. מאַי, טעגליך פון 9 אינ-דערפריה ביז 2 נאָכמיטאָג לויט פאָלגענדען סדר:

דעם 6 און 8 אַפּריל — די פאַמיליעס אויף די אותיות A.

דעם 9 און 10 — אויף B.
C – 11
Cn, Cz – 12
13 און 15 – D.
16 – E.
17 – F.
18 און 19 – G.
20 און 22 – H.
I – 23
J – 24
25 און 26 – K.
27 און 29 – L.
30 – Ł.
דעם 1 און 2 מאַי – M.
4 – N.
6 – O.
7 און 8 – P.
10 און 11 – R.
13 – Q.
14 און 15 – S.
16 – Sz, Sch.
17 – T.
18 – U.
21 – V.
22 און 23 – W.
24 – Z.
25 – Ż, Z.

די פרעמדע וועלכע האָבען נישט געקענט צוליב בערעכטיגטע סיבות זיך רעגיסטרירען אין די אָנגעגעבענע טערמינען וועלען עס קענען טוען אין די צוגאָב-טערמינען פונ׳ם 15 ביז׳ן 30 יוני 1929.

דערפיהרט זיין ווייב צו משוגעת

איצט זוכט ער א היתר פון מאה רבנים אויף א גט

צו א היגען מורה-הוראָה האָט זיך געווענדעט אַ יונגערמאַן און געבעטען איהם מיטצוהעלפען צו בעקומען אַ היתר פון מאה רבנים אויף אַ גט. ווייל זיין פרוי איז האָפנונגסלאָז קראַנק, געפינט זיך אין אַ משוגעים-הויז און די דאָקטוירים זאָגען, אַז זי וועט פון דער קרענק נישט אַרויס.

דער יונגערמאַן האָט זיינע רייד בעשטעטיגט מיט צייגנישען פון דאָקטוירים. נאָך אַ חקירה ודרישה מצד׳ן רב האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט אַז דער ענין איז פערבונדען מיט פאָלגענדע טראַגישע געשעהניש:

זיין פרוי חנה׳לע, איז נאָך איהרע עלטערנס טויט אין דער מלחמה-צייט געבליבען מיט איהרע צוויי קליינע שוועסטערלעך. חנה׳לע האָט געמוזט ווייטער פיהרען דעם טאַטענס מאַנופאַקטור-געשעפט, וואָס עס איז אין דער מלחמה-צייט געזען נישט לייכט, עס האָט געשמעקט מיט שמוגעל א.ד.גל. חנה׳לע האָט אָבער געהאַט צוויי שוועסטערלעך צו ערציהען און זי האָט פלייסיג געאַרבייט און זיך טאַקע אַרויפגעאַרבייט. נאָך דער מלחמה האָט זי געהאַנדעלט אויף נאָוואָמיעיסקאַ גאַס, געפיהרט גע-שעפטען מיט פויערן, פּאָמערן, געשיקט סחורה אויף די קרעסען. די צוויי שוועסטערלעך האָבען שוין אויך אויפגעוואַקסען, געוואָרען מענשען פאַר זיך און טיכ-טיגע מיטהעלפערינס דער עלטערער שוועסטער.

די יאָהרען געהען דערהייל, יונגער ווערט מען נישט און די ערשטע האָבען די יונגערע שוועסטערן אָנגעהויבען טראַכטען וועגען אַ תכלית פאַר דער על-טערער. מען האָט געזוכט אַ שרכן, געלאָזט רעדען שרוכים, און כאָטש ס׳איז געווען אַ גרויסער נדן און די כלה האָט גע׳שם׳ט פאַר אַן אשת חיל האָט מען דאָך געמוזט אַזעקקוקען און נעהמען אַ חתן זעלכער עס איז אונטערגעקומען. אַ בחור אַ נאַקעטען, און פאַרזעסען, אָבער נישט קיין נאַר, זעלכער האָט פערשטאַנען, אַז אויב די כלה איז נישט גאָר קיין יונג מיידעל, האָט זי אַנדערע מעלות.

מען האָט מיט מזל אָפּגעשפּילט אַ חתונה. די יונגערע קינדער זענען געבליבען אין דער אַלטער דירה ביי דעם אַלטען געשעפט, דאָס פרישע פּאָרל האָט בעקומען אַ נייע דירה, ניי אויסמעבלירט. דאָס יונגע ווייבעל האָט אָנגעהויבען אַריינפיהרען דעם מאַן אין איהרע געשעפטען, בעקענט מיט די קונדען. דער יונגערמאַן האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר גאָר אַ פעהיגען סוחר און אונגיכען האָט ער אַליין געפיהרט די געשעפטען און דער פרוי איבער-געלאָזט נאָר די ווירטשאַפט.

עס וואָלט אַלץ גוט געזען, ווען דער מאַן וואָלט נישט אָנגעהויבען צו אָפּט אַוועקצופאָהרען און גע-שעפטליכע ענינים.

אין אַ צייט אַרום האָט חנה׳לע געבוירען אַ קינד.

בעת דער קימפעט האָט די אַקושערקע עפּיס איינגערוימט איינער פון דער שוועסטער א סוד, פון וועלכען יענע איז פערשטיינערט געוואָרען: די אַקושערקע האָט נישט מעהר און נישט ווייניגער ערקלערט, אַז דאָס קינד איז אָנגעשטעקט מיט אַ ווענערישער קראַנקהייט.

און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער מאַן האָט פון זיינע געשעפטליכע רייזעס מיטגעבראַכט אַהיים אַ ווענערישע קרענק. אָנגעשטעקט דערמיט די פרוי, און עס איז געבראַכט געוואָרען אויף דער וועלט אַ קראַנק קינד.

ס׳האָט אָבער נישט לאַנג געדויערט און דאָס כמעט בלינדע קינד איז געשטאָרבען.

די שווערע איבערלעבונגען האָבען אַזוי גע-ווירקט אויף דער פרוי, אַז זי האָט אָנגעהויבען צו בעווייזען סמנים פון משוגעת.

דער מאַן האָט זיך באַלד, ביי די ערשטע סמנים פון איהר גייסטיגער קראַנקהייט ערגעץ בע-האַלטען. דאָס האָט נאָך מעהר געווירקט אויף דער קראַנקער.

מיטאַמאָל האָט דער מאַן זיך אויסגערעכענט אַז לאָזען דער קראַנקער פרוי אין אַזאַ דירה מיט אַזאַ איינריכטונג איז גאָרנישט אַזוי גלייך פון זיין זייט. איז ער צוריקגעקומען, געמאַכט אַן אָנשטעל פון חרטה, וואָס ער איז אַנטלאָפען פון דער קראַנ-קער פרוי.

אין איינציגע טעג אַרום זענען געקומען סאַניטאַ-רען פונ׳ם משוגעים-הויז און די קראַנקע מיט גע-וואַלד צוגענומען אין אַ משוגעים-אַנשטאַלט.

איצט בעמיהט ער זיך צו בעקומען אַ היתר פון מאה רבנים אויף אַ גט.

אפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(ב) פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307); האַמ-בורג (גלובנאַ 50); גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 4); שיטקיעוויטש (קאָפּערניקאַ 26); כאַרעמזאַ (פּאַ-מאַרסקאַ 10); פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס-באַנק

ווי מיר ווערען געוואויר האָט די וואַרשאַ-ווער האַנדעלס-באַנק, אָפּטיילונג אין לאָדז, נאַרו-טאָוויטשאַ 17 איינגעפיהרט לויט דעם אויסלענדי-שען מוסטער אַ סיסטעם פון אָננעהמען וקלאַדעס פון זלאָטעס ווי אויך אין אַנדערע וואַלוטעס אויף קאָנטאָ-ביכלעך אויף דעם אָנווייזער (אָהן אָנגע-בען דעם ביינאָמען).

אין דער אויבענדערמאָהנטער באַנק איז צו דעם צוועק געעפענט געוואָרען אַ ספּעציעלע אָפּ-טיילונג, אין וועלכער מען גיט יעדען אומזיסט אין דער הינזיכט, אינפאָרמאַציעס.

העכערונג פון פּאָסט, טעלעגראַף און טעלעפאָן-טאַריף

(—) ווי בעוואוסט, איז פון 1. ת. ח. געהע-כערט געוואָרען דער פּאָסט-טאַריף. דער גרונד-טאַ-ריף פון בריף איז געבליבען דערזעלבער; ס׳איז אָ-בער געהעכערט געוואָרען דער אָפּצאָהל פאַר פּאָסט פּאַקעטען אויף אַזאַ אופן, אַז ס׳איז מעהר נישטאָ קיין איינהייטליכער טאַריף אויף פּאָסט-פּאַקעטען אין אַלע ריכטונגען. ביז 100 קילאָמעטער וועט 1 קילאָ קאָסטען 60 גראָשען. איבער 100 קילאָמעטער — 1,20 פון 15 ביז 20 קילאָ קאָסט אויף 100 קילאָמעטער 3,50; ראַנגענע ווערט דער טאַריף העכער פּראָפּאָרציאָנעל אַזוי אַז אויף איבער 600 קילאָמעטער וועט שוין קאָסטען 10 זלאָטעס.

דער טעלעפאָן און טעלעגראַף-טאַריף איז אויך בעדייטענד געהעכערט געוואָרען. פאַר צושטעלען אַ דעפּעשע אַהיים אַלס אַ בריף וועט קאָסטען אַנ-שטאָט 50 — 60 גראָשען.

אַ טעלעפאָן-געשפּרעך 3 מינוט אויף אַ שטח פון 25 קילאָמעטער וועט קאָסטען אַנשטאָט 50—60 גראָשען. אַ שנעל געשפּרעך וועט קאָסטען 1,80, פּרעסע-געשפּרעכען זענען געהעכערט געוואָרען פון 25 אויף 30 גראָשען. אין דער זעלבער פּראָפּאָרץ זענען געהעכערט געוואָרען דער טאַריף אויך אויף ווייטערע דיסטאַנסען אויף אַן׳ערך 10—20 פּראָצ.

הערבסט...

ס׳איז טאַקע קאַלט אויך אין האַנדעל און אינדוסטריע

(—) נעכטען אין דער פריה איז אין לאָדז ווידער געפאַלען אַ דינער שניי. די טעמפּעראַטור איז געפאַלען ביז 5 אונטער׳ן זעראָ און אַרום 12 ביי טאָג איז נאָך אַלץ געווען 4 גראַד קעלט.

— וואָס וועט זיין? — פרעגט מען זיך אויף טריט און שריט.

ס׳איז טאַקע ביטער. מ׳ווייסט, אַז ס׳איז אַ וואָך נאָך פּורים און דריי וואָכען צו פּסח. אָבער אין האַנדעל איז טויט. דער סעזאָן אויף זומער-סחורות האָט שוין געדאַרפט פון לאַנג זיין אָנגע-הויבען און דערווייל — קלאָגען זיך די סוחרים — זעהט מען נישט קיין קונה. אַלע האַלטען זיך אָפּ.

אויך בעלי-מלאכות: שניידער, שניידערינס, שוסטער, קאַפּעלוש-מאַכער — אַלע קלאָגען זיך, אַז קיינער בעשטעלט זיך גאָרנישט אויף יום-טוב. דער עולם האַלט זיך אָפּ. מ׳ווייסט נישט, וואָס זיך צו מאַכען: זומער-מלבושים, „יעשיענקעס“, צי גאָר — אַ ווינטער-פּעלץ...

פון אַרבייטס-געריכט

(2) דאָס האַנדעלס-געריכט האָט בעהאַנדעלט פאָלגענדע סכסוכים צווישען אַרבייטער און אַר-בייטסגעבער.

סטאַניסלאַוו פּינטשעווסקי האָט איינגעקלאָגט די פירמע זיגמונט ראַבּס אויף 2,124 זל. וועלכע עס קומט איהם פאַר עטליכע חדשים גאַזשע. דאָס געריכט האָט צוגע׳פּסק׳ענט פּינטשעווסקי׳ן די 2,124 זל. מיט 10 פּראָצענט פונ׳ם 21 פעברואַר און בעצאָהלען געריכטס-קאָסטען 50 זל.

אויגוסט ריימאָנט האָט אָנגעקלאָגט די פירמע ברידער העססע פּיעטריקאָווער 111 אויף אַ סומע פון 675 זל. פאַר אורלויב.

וו. גאַרפינקעל האָט אָנגעקלאָגט די פירמע טילער אויף 512 זל. אויך פאַר אורלויב. אין ביי-דע פאַלען האָט דאָס געריכט צוגע׳פּסק׳ענט די סומע פאַר אורלויב מיט פּראָצענט און געריכטס-קאָסטען.

פון סוכאָטעס

איז יעדער פינפטער טויט-פאַל אין לאָדז

(ב) לויט דער לעצטער סטאַטיסטיק, איז לאָדז אויפ׳ן דריטען אָרט אין דער רייה פון שטעט, אין וועלכע ס׳שטאַרבען אַממייסטען מענשען אויף סו-כאָטע-קראַנקהייטען.

אין משך פון יאָהר 1928 זענען אין לאָדז געשטאָרבען 8198 מענשען, דערונטער 1572 פון סוכאָטעס. ס׳קומט אויס, אַז יעדער פינפטער טויט-פאַל איז פון אָט דער שרעקליכער קראַנקהייט.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאָמפּאַניעץ.

אַנשעל שאָר׳ס אמעריקאַנער יודיש טעאַטער.
נייע גרויסע אַמעריקאַנער סענסאַציע! אַנשעל שאָר׳ס גרויסע נייע פּרעמיערע!
פרייטאָג, דעם 5 טען, שבת, דעם 6 טען, זונטאָג, דעם 7 טען, 9 אָוונד
די לאַנג-פאַרבערייטע סענסאַציע!
נאַכט-פייגעלעך
לעבענס-בילד מיט געזאַנג אין 4 אַקטען פון דער אַמעריקאַנער אונטערוועלט, סצענירט און אויפגעפיהרט פון אַנשעל שאָר.
1-טער אַקט: די צובראָכענע היים; 2-טער אַקט: די אַמעריקאַנער נאַכט-פייגעלעך; 3-טער אַקט: אין זומפּ פון ניו-יאָרק; 4-טער אַקט: צוריק א היים.

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען
№№ 20 געזאַנג
יוסף אין עגיפּטען
אין 5 אַקטען פון פּרץ סאַנדלער.

מאָנטאָג, דעם 8-טען, 9 אָוונד גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
„דער ישיבה-בחור“
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון זאַלאָטאַרעווסקי. —
אכטונג! אָוונד-פּרייזען פון 1.20 ביז 5 זל., פּאָפּולערע-פון 1 ביז 2.50

ס׳נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פּ ר ו י ע ן: בעזמאַן, באַריסאָוואַ, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פּאָדערמאַן, קאַרעני, קאָמפּאַניעץ. מ ע נ ע ר: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.
אַדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע.

אַנאָנס! נאָנסטע פּרעמ: יערע מיט דראַ־ וויסמאַן דליך יודיש מיידעל
דער שלאַגער פון אַלע אָפּערעטן

שרעקליכע טראַמוואַי-קאַטאַסטראָפע אויף זשגאָווסקאַ גאַס

2 וואַגאָנען צושמעטערט—מאָטאָר-פיהרער און קאָנדוקטאָר שווער-פערוואונדעט

(—) נעכטען האַלב פינף פאַרטאָג איז אויף זשגאָווסקא גאַס פאָרגעקומען אַ מוראדיגע טראַמוואַי-קאַטאַסטראָפע וועלכע האָט זיך שיער נישט געענדיגט מיט מענשליכע קרבנות.

ווען דער טראַמוואַי נומער 11 איז געפאָהרען אין אַ שנעלער טעמפּאָ אין דער ריכטונג צו כאָינע, זענען די האַמולצעס ביים מאָטאָר פּלוצלונג קאַליע געוואָרען אַזוי, אַז פערהאַלטען דעם וואַגאָן איז געוואָרען אוממעגליך.

דער מאָטאָר-פיהרער וועגניערסקי און דער קאָנדוקטאָר קיאָוסקי האָבען זיך שנעל אָריענטירט אין דער לאַגע, אָבער די געפאַהר פון אַ קאַטאַסטראָפע האָט זיך שנעל דערנעהנטערט, ווייל אויף דעם שטח איז פערהאַן נאָר איין ליניע און אין געגענ־ריכטונג איז דערהוייל אָנגעפאָהרען אַ צווייטער טראַמוואַי נומער 11 צו גייערס מאַרק.

דער קאָנדוקטאָר קאָוואַלסקי האָט, איינשטעלענדיג זיך דאָס לעבען זיך אַרויסגעכאַפּט אויף דער באַריער אַראָפּגעשלעפּט מיט דער שטריק דעם בוינען, וועלכער ריהרט-אָן די עלעקטרישע דראָט. ס'איז אָבער שוין געווען צו־שפּעט. דער טראַמוואַי מיט'ן צושעדיגטען מאָטאָר איז אַרויף אויף דעם געגענ־טראַמוואַי און — ד יפאָרדער־טיילען פון ביידע וואַגאָנען זענען שטאַרק צוקלאַפּט געוואָרען.

דער קאָנדוקטאָר קאָוואַלסקי איז פון דעם שטאַרקען צוזאַמענשטויס אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון וואַגאָן און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען. אויך דער מאָטאָר-פיהרער וועגניערסקי האָט בעקו־מען שווערע וואונדען פון די אַראָפּגעשפּליטערטע וואַגאָן-טיילען.

די אַרויסגערופענע פאַגאָטאָווע האָט די פער־וואונדעטע ערטיילט די ערשטע הילף. דער קאָנדוקטאָר קאָוואַלסקי איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּ־געפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל און דער מאָטאָר-פיה־רער — אַהיים.

די פּאָליציי-אָרגאַנען פון איין זייט און די טראַמוואַי-דירעקציע פון דער אַנדערער זייט פיה־רען אַן אויספאָרשונג וועגען די סיבות פון דער קאַ־טאַסטראָפע.

צום גליק זענען פּאַסאַזשירען אין טראַמוואַי נישט געווען.

—=:§:=—

דרייסטער באַנדיטען-אָנפאַל

צוגערויבט 120 זלאָטעס

(—) נעכטען פינף פאַרטאָג איז אין וואָלע, זאָס פיהרט קיין עלעסאַנדער, געגאַנגען דער אַלעקסאַנ־דרער איינוואוינער יוזעף גורניאַק.

פּלוצלינג איז גורניאַק אָפּגעשטעלט געוואָרען דורך 4 פערשוין, וועלכע האָבען פון אהים פערלאַנגט ער זאָל זיי אָפּגעבען אַלץ, וואָס ער פערמאָגט.

גורניאַק האָט צוערשט זיך געפּרובט זיך אַנט־קעגענצושטעלען, אָבער, באַלד האָט ער פאַר זיך דערזעהען 4 אויסגעשטעלטע רעוואָלווערען. ר אַהאָט שוין דער בעפאַלענער נישט געהאַט קיין שום עצה, און ער האָט זיך געלאָזט פון די באַנדיטען בערויבען אַלע טאַשען.

די אָנפאַלער האָבען ב גורניאַק'ן צוגענומען 120 זלאָטעס מזומן געלד און אַלע דאָקומענטען.

דראָהענדיג מיט טויט אין פאַל פון אַן אַלאַרם זענען די באַנדיטען נעלם-געוואָרען אין פערשידענע ריכטונגען.

פּאָליציי פיהרט איצט אַן אויספאָרשונג מיט'ן צוועק צו כאַפּען די באַנדיטען.

מעמאָריאַל פון „לאָקאַטאָר" וועגען בוי-געלדער

(2) די געזעלשאַפט „לאָקאַטאָר" האָט נעכ־טען אַרויסגעשיקט צו דער מאַכט, אין סיים, און פער אייזען די פּוילישע שטעט, און די לאָקאַטאָרען־פעראיינען און אין דער צענטראַלע פון די פּראָ־פעסיאָנעלע פעראיינען אַ מעמאָריאַל אין וועלכען עס ווערט געזאָגט:

„דער אויסבוי-קאָמיטעט פון לאָדז האָט אין פעברואַר צוטיילט די סומע געלד, וועלכע איז גע־בליבען פונ'ם קאָנטינגענט פון 1928—29 אויף אויסצו־ענדיגען די בויאונגען, וועלכע געפינען זיך שוין אונ־טער'ן דאַך ביז איצט זענען די געלדער הורכ'ן רע־פאַרטאַמענט נישט איבערגעשיקט געוואָרען אין באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" אויף אויס־צוצאָהלען. די לאַגע דראָהט מיט זעהר אומאַנ־גענעהמע פאָלגען, ווייל עס איז נישטאָ וואָס אויס־צוצאָהלען די אַרבייטער, עס פערגרעסערט זיך די אַרבייטסלאָזיגקייט, און אַ חוץ דעם ווערט מען צו רעם 1. יולי ווי מען האָט עס פאָראויסגערעכענט נישט קענען אויספערטיגען די קליינע וואוינונגען און כאָטש אויף וויפיל ס'איז מעגליך לינדערען די דירה-נויט, וועלכע האָט אין לאָדז מיטגעהאָלפען צו דער שרעקליכער פערשפּרייטונג פון סוכאָטעס, צוליב ענגשאַפט אין וואוינונגען.

2

פּרטים וועגען ברודער-מאָרד אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש).

ווי בעוואוסט, איז עס שוין נישט דער ערשטער מאָרד, וועלכער ווערט בעגאַנגען אין דער פאַמיליע באַטשקאַ.

מיט צוויי יאָהר צוריק האָט דער עלטסטער ברודער דוד באַטשקא דערשאָסען אויף מאַרשאַל־קאָווסקאַ זיין שותּף גרינבוים און ער איז דערפאַר פערמשפּט געוואָרען צו 4 יאָהר תּפיסה.

קורץ נאָכ'ן נייעם בלוטיגען אַקט איז דוד באַטשק אָאַראָפּגעקומען אויף נאַלעווקעס, זוא ודער פערוואַמעלטער המון האָט איהם בעגעגענט מיט אויסרופען:

דערוויסענדיג זיך, וואָס עס האָט פּאַסירט, איז דוד באַטשקא אָפּגעפאָהרען צום פערוואונדעטען ברודער אין שפּיטאָל.

עס איז אינטערעסאַנט, אַז זאָגאַר אין דער אָנ־וועזענהייט פון דער פּאָליציי, האָט די פאַמיליע געשריען, אַז מען דאַרף דעם מערדער נישט ראַטעווען נאָר בעסער דערהרגענען...

בעת עס איז אָנגעקומען דער דאָקטאָר פון דער ניכער הילף האָט מען דערנעבען קיינעם פון די פאַמיליע-לייט נישט אַריינגעלאָזט אין צימער.

ביי יעקב באַטשקאָ אין די קעשענעס האָט מען געפונען זעקס הונדערט זלאָטעס מזומן און איינינע רינגלעך מיט ווערטפולע שטיינער.

דער צימער, אין וועלכען עס האָט געוואוינט דער מערדער איז פערחתמעט געוואָרען דורך דער פּאָליציי.

דער מערדער יעקב באַטשקאַ איז געווען אַנ־אַלטער בחור און ער האָט פערקעהרט צווישען די וואַרשאַווער „וואוילע יונגען" מען פלעגט איהם אָפט אויך זעהען אַרומדרעהען אין די פּאָליצייאישע קריי־זען.

3

ווי די ערשטע פּאָליצייאישע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, האָט ער געהאַט צוויי רעוואָלווערען און איינעם האָט ער מיט אַ קורצער צייט צוריק אַוועקגעשענקט אַ בעאַמטען פון אויספאָרשונגס־אַמט.

דער רעוואָלווער, מיט וועלכען ער האָט זיך בענוצט צום מאָרד און זעלבסטמאָרד, איז געווען אַ גאַנג קהיבשער, פון סיסטעם „מאַוזער".

דער דערשאָסענער אַנשעל באַטשקאַ איז אויך געווען אַ בחור. נאָר מען האָט געשמועסט, אַז ער קלויבט זיך שוין חתונה האָבען.

בעזייבט זענען אַלזאָ געווען נאָר דער עלטסטער ברודער דוד און דער יונגסטער נחמיה.

עס איז כאַראַקטעריסטיש, אַז די אַלטע מו־טער פון די ברידער באַטשקאָ האָט נאָך ביז 4 מי־טאָג נישט געוואוסט וועגען אומגליק מיט איהרע זיהן און זי איז נאָרמאַל געקומען עסען מיטאָג אויף נאַלעווקי 39 ערשט אַרום פינף פאַרנאַכט, ווען זי איז געקומען אין האָטעל אַריין האָט זי זיך דער־וואוסט וועגען דער טראַגעדיע. זי איז מיט אַ שרעק־ליך געוויין אַראָפּגעפאָהרען אין שפּיטאָל, וואו זי האָט זיך נאָכגעפרעגט בלויז אויפ'ן געשאָסענעם זוהן, אַנ־שעל. ביטאָג איז אויפ'ן אָרט פון בלוטיגען געשע־העניש אַראָפּגעקומען דער אויספאָרשונגס-ריכטער מיט'ן פּראָקוראָר, וועלכע האָבען אויפ'ן אָרט דורכ־געפיהרט די אויספאָרשונג. דאַן זענען זיי אָפּגע־פאָהרען אין שפּיטאָל. דער מערדער יעקב איז נאָך געווען ביים פולען בעוואוסטזיין און ער האָט ער־קלערט פאָלגענדעס:

— די ברידער האָבען אויסגענוצט זייער מעהר־הייט און זיי האָבען מיך בערויבט נישט נאָר מאַ־טעריעל נאָר אויך מאָראַליש. איך האָב פיל דער־פון געליטען נאָר קיינער פון זיי האָט עס נישט גע־וואָלט פערשטעהען, איבערהויפּט אַנשעל, וועלכער האָט מיט זיין בעציהונג מיר קאַליע געמאַכט דאָס בלוט. איך בין געווען אַן איינזאַמער מענש און זיי האָבען געבראַכט דערצו דאָס לעבען זאָל מיר מיאוס ווערען. איך האָב פערלוירען אינגאַנצען דאָס גע־דולד און נישט איינמאָל האָב איך שוין געוואָלט אַ סוף מאַכען מיט „זיי" און מיט זיך. איך פלעג מיר אָבער יעדעס מאָל בערוהיגען בעת דער לעצטער קריגעריי האָט מיך אַנשעל אינגאַנצען אַרויסגע־בראַכט פון געדולד. דאַן איז מיך ווידער בעפאַלען דער געדאַנק צו נעהמען נקמה. איך האָב בעשלאָסען איהם צו הרגענען פאַר יעדען פּרייז, נישט טראַכטענ־דיג אינגאַנצען וואָס דערפון וועט אַרויס.

ווי אַזוי דאָס אַלץ איז געשעהען, ווייס איך שוין אַליין נישט. איינס געדענק איך — בעת איך האָב זיך געפונען ביי זיך אין צימער, האָב איך פער־שטאַנען אַז „מיין שפּיל איז געענדיגט"...

די ערקלערונג האָט שטאַרק אויסגעמאַטערט דעם מערדער און אויף דער בקשה פון דאָקטאָר איז דער פערהער איבערגעריסען געוואָרען.

דער געשאָסענער אַנשעל באַטשקאָ איז פון דער ערשטער מינוט געווען בעוואוסטלאָז און מען האָט פון איהם קיין שום ערקלערונג נישט געקענט בעקומען.

עס איז אינטערעסאַנט, אַז וועגען אַנשלען דריקט זיך אויס די גאַנצע משפּחה מיט אָנערקענונג דאָגעגען וועגען יעקב'ן דריקען זיך אויס די נאָהענט־סטע ווי וועגען אַן-אויסוואורף.

ביז שפּעט אין אָוונד איז דער צושטאַנד פון ביידע פערוואונדעטע געווען זעהר ערנסט.

דאָס בלוטיגע געשעהעניש האָט ביי דער יודי־שער בעפעלקערונג אַרויסגערופען אַ געדריקטע שטימונג.

3

CYRK Empire-Medrano-Hagenbeck.

היינט, פונקט 8.25 אָוו. פּלאַץ דאָמבראָווסקי. די פּרעכטיגסטע וועלט-אַטראַקציעס! ים-חיות, טיגער, לייבען, עלעפאַנטען, פערד און אַנדערע אַטראַקציעס.

„פּראַצאַ" געגען מאַגיסטראַט

(וו) דער פּראָפעסיאָנעלער פעראיין „פּראַצאַ" האָט אַרויסגעשיקט צום מאַרשאַל פּילסודסקי, צום פּרעמיער באַרטעל, צום אינערן-מיניסטער סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען די „פּראַצאַ" בעקלאָגט זיך אויף דעם לאָדזער מאַגי־סטראַט, וועלכער האָט אין די לעצטע זומער-סעזאָנען אָנגענומען אַרבייטער לויט זייער פּאַרטיי-אָנגעהעריגקייט און בעזייטיגט פון דער אַרבייט די פּאַרטיי-געגנער. אַזוי זענען אין די פריהעריגע יאָהרען געווען בעשעפטיגט ביי די סעזאָן-אַרביי־טען 300 מיטגלידער פון „פּראַצאַ". דער גרעסטער טייל פון די אַרבייטער זענען איצט פערביטען מיט מיטגלידער פון פּ.פּ.ס., „בונד" און דייטשע אַר־בייטער-פּאַרטיי. דער פעראיין בעט די רעגירונג זאָל נישט דערלאָזען דערצו, אַז פון דער אַרבייט זאָל אַרויסגעשטויסען ווערען אַ פּוילישער אַרבייטער נאָר צוליב זיינע פּאַרטייאישע אַנשויאונגען.

זומער-שעה'ן

אין די אַמטען

(—) פון נעכטען אָן זענען אין אַלע מלוכהשע ביוראָען און אַמטען איינגעפיהרט געוואָרען די זו־מער-שעה'ן פון אַרבייט.

די אַמטען וועלען פון איצט אָן זיין טעטיג פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג.

אַרעסט

צוליב דער פאַבאָר-אַפּערע

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַבאָר-אַפּערע אין לאָדז איז אַרעסטירט געוואָרען דער זוהן פון בעקאַנטען אינדוסטריעלער, טאַדעאוש שווייקערט.

היינט שפּילט אַרטור רובינשטיין

היינט אָוונד טרעט אַרויס אין פילהאַרמאָניע מיט איין און איינציגען קאָנצערט דער וועלט-בעריהמטער און אומפערגלייכליכער קלאַוויר-וויר־טואָז אַרטור רובינשטיין. רובינשטיין איז אַ לאָד־זער יודיש קינד און געהערט צו די גרעסטע קלאַוויר וויר־טואָזען פון אונזער צייט און זיינע קאָנצערטען זענען קינסטלערישע געשעהענישען און פערשאַפען די צושויער גרויס פערגעניגען. אויף דעם היינטיגען קאָנצערט וועט רובינשטיין אויספיהרען די שענסטע פּערל פון קלאַוויר-רעפּערטואַר.

דער ערפאָלג פון צירק

איינער פון די גרעסטע צירקען אין דער וועלט, דער צירק „עמפּיר-מעדראַנאָ" און האַגענ־בעק" געפינט זיך איצט אין לאָדז, נעבען פּלאַץ דאָמבראָווסקי. די רייכקייט פון דער אויסשטאַטונג אומגעהויערע אַטראַקציעס, זעלטענע עקזעמפּלאַרען פון דרעסירטע חיות, און בעגאַבטקייט פון דעם אַרטיסטען-אַנסאַמבל ציהט צו אין צירק טויזענדער מענשען צו יעדער פאָרשטעלונג.

עס איז דעריבער כדאי צו בעמערקען, אַז צו־ליב די קיהלע וועטערן ווערט דער צירק בע־הייצט.

פון יודישען טעאַטער

אין יודישען טעאַטער ווערט טיכטיג געאַר־בייט איבער דער נייער פּיעסע, וועלכע ווערט אויפגעפיהרט און רעזשיסירט דורך דעם ליבען גאַסט ה' אַנשעל שאָר „די נאַכט-פייגעלעך".

די פּרעמיערע פון דער נייער פּיעסע איז בעשטימט אויף פרייטאָג צונאַכטס און וועט געהן אויך שבת און זונטאָג.

עס איז צו האָפען, אַז דאָס יודישע טעאַטער-פּובליקום, וועלכעס האָט שוין בעוויזען אָפּצושאַ־צען די קינסטלערישע אַרבייט פון ה' אַנשעל שאָר וועט זיך ווי געהעריג פעראינטערעסירען מיט זיין נייער אויפפיהרונג און די פּרעמיערע וועט אַדורך מיט גרויס ערפאָלג.

פון קינא-טעאַטער „בייקאַ"

אין קינאָ-טעאַטער „בייקאַ" ווערט איצט גע־געבען דער גרויסער יום-טוב - פּראָגראַם דער פּראַכטפולער פילם א. נ. „דער רויטער שפּיאָן". דער דאָזיגער פילם שילדערט דאָס לעבען פון דער רוסישער עמיגראַציע.

די הויפּטראָלען פון דאָזיגען בילד קרעאירט די בעריהמטע שוישפּילערין סוזי ווערנאָן און איהר פּאַרטנער מיכאַל באָהנען.

די מוזיקאַלישע לייטונג פון בילד אונטער די אויפזוכט פון דעם בעריהמטען דיריגענט ה' ז. סאַנדאָמירסקי.

ספּאָרט-בעוועגונג.

מיר טרעטען איצט אַריין אין לעבהאַפטען ספּאָרט-סעזאָן.

דעם קומענדיגען זונטאָג וועלען פאָרקומען פאָלגענדע „ליגע"-מעטשען:

„וואַרשאַוויאַנקאַ" — „פּאָלאָניאַ" אין וואַרשאַ.

„וואַרטאַ" — „רוך" אין אויבערשלעזיען.

„קראַקאָוויאַ" — „טשאַרני" אין לעמבערג.

אויך ביידע היגע מאַנשאַפטען וועלען זיין טעטיג אין די „ליגע-מייסטערשאַפטס-קאַמפּען". די „טוריס־טען" וועלען שפּילען מיט „גאַרבאַרניאַ" אין קראָקאָ.

„גאַרבאַרניאַ" איז די יונגסטע מאַנשאַפט פון דער „ליגע".

איצט געפינט זיך „גאַרבאַרניאַ" אין אַ זעהר גוטער פאָרם.

„ל.ק.ס." וועט שפּילען אין לאָדז מיט דעם פּוילישען מייסטער, מיט דער קראָקאָווער „וויסלאַ".

פון די אַנדערע מעטשען, וואָס וועלען היינ־טיגען שבת און זונטאָג פאָרקומען אין לאָדז, דאַרף מען אין דער ערשטער רייהע דערמאָהנען דעם מייסטערשאַפטס-מעטש, וועגען דער „א"-קלאַס, צווישען „הכח" און „ל.ט.ס.ג.

„הכח", וועלכע בעזיצט איצט אַ פערשטאַר־קטע מאַנשאַפט מיט באַלזאַם, הופנער, גרובנער, זאַקליקאָווסקי א. א. וועט איצט זיך אודאי שאַרף אַקעגענשטעלען דער „ל.ט.ס.ג."-מאַנשאַפט, פון וועלכע „הכח" האָט לעצטענס געליטען אַ נישט פערדינטע מפּלה.

*

שבת הויבען זיך אָן די מייסטער-שאַפטס-מעטשען וועגען דער „בע"-קלאַס.

די מייסטערשאַפטס-קאַמפען פון דער „בע"-קלאַס הויבען זיך אָן די היינטיגע וואָך. שבת שפּילט „קדימה" מיט ג.מ.ס."

*

זונטאָג, אין דער זעלבער צייט, ווען עס שפּילען „ל.ק.ס." מיט „וויסלאַ'ן" קומט פאָר אַ מייסטערשאַפטס-מעטש וועגען דער „בע"-קלאַס צווישען „חשמונאי" און „אָרלע" פון זגערזש.

מעלדונג

אַכטונג, טראַנספּאָרט-אַרבייטער!

די אַלע, וועלכע האָבען נישט בעקומען דעם ווינטער קיין קויהלען, דורכ'ן פעראיין, זאָלען זיך ווענדען פּעטריק. 31, כדי זיך צו רעגיסטרירען

5454 מיט אַכטונג

חיים בירנבערג, פּיעטריקאָווער 31.

יודישער יונגערמאַן צווישען ציגיינער

(סענסאַציאָנעלע געשיכטע)

קיין דעלאַטין איז מיט אַ קורצער צייט אַ־רויפגעקומען אַ יודישער יונגערמאַן פון לעמבערג, וועלכער האָט זיך עטליכע יאָהר אויפגעהאַלטען צווישען ציגיינער אין אונגאַרן און האָט מיט זיי געלעבט, געוואַנדערט, געליטען נויט און פּיין.

אינגנאַץ פראָם — הייסט דער דאָזיגער יונגערמאַן. ער אַליין שטאַמט פון לעמבערג, פראָם איז אַזוי צוגעוואוינט געוואָרען צו די ציגיינער, אַז תיכף דערקענט מען אויף זיין פנים עפּיס אַ ווילדען חותם. ער רעדט מיט גרויס בעגייסטערונג וועגען דעם לעבען פון די ציגיינער. ער רעדט אַ שלעכט יודיש, ווייל אין משך פון דער צייט, וואָס ער האָט זיך אויפגעהאַלטען צווישען די ציגיינער האָט ער פערלערענט אַפּיסעל זיין מוטער־שפּראַך און אין דעם יודיש וואָס ער רעדט מישט ער אַריין אַ סך אונגאַרישע ווערטער.

אין יאָהר 1914 — ערקלערט ה׳ פראָם — בעת דעם אויסבּרוך פון דער וועלט־מלחמה איז אונז זעהר שלעכט געגאַנגען. מיר האָבען ממש געליטען הונגער און נויט. צוליב דעם, האָב איך בעשלאָסען זיך צו לאָזען איבער דער מדינה זוכען אַרבייט. דאָס צושיידען זיך מיט מיינע עלטערען איז מיר שווער אָנגעקומען. אָבער ס׳האָט געמוזט געשעהען.

פון ווען האָב איך זיך געלאָזט פאָהרען קיין אונגאַרן. ווען ס׳איז מיר אויסגעגאַנגען דאָס געלד און איך האָב נישט געהאַט מעהר אויף קיין הוצאות בין איך אויף אַ סטאַנציע אין אַן אונגאַרישע שטעטעל אויסגעשטיגען און זיך געלאָזט געהן, וואו די אויגען האָבען מיך געטראָגען.

הונגעריג האָב איך אַזוי געוואַנדערט עטליכע טעג בין די כּוחות האָבען מיך פערלאָזען און איך בין געפאַלען אין חלשות. וואָס מיט מיר ס׳איז ווייטער געשעהען — דאָס ווייס איך נישט. נאָר ווען איך האָב דערוואַכט האָב איך זיך געפונען אין אַ לאַגער פון אַ באַנדע אונגאַרישע ציגיינער. דאָס איז געווען די רעמאָלט רייכסטע און אין אונגאַרן בעקאַנטעסטע ציגיינער פאַמיליע מיט׳ן נאָמען „ראַמינאַ״.

מען האָט מיך גאָר פריינדליך אויפגענומען. בפרט האָט זיך מיט מיר שטאַרק פעראינטערעסירט די בת־יחידה פון דעם פיהרער פון דער באַנדע, פאַבּיי, אַ שוואַרץ־חנ׳עוודיגע יונגע ציגיינערקע, אַ פּאָר שוואַרצע לאַנגע צעפּ מיט פער׳כשופ׳טע קוילען־שוואַרצע און ים טיפע אויגען.

אין אַ געוויסער טריבער נאַכט איז אַריינגעקומען אין פאַבּיי׳ס געצעלט, וואו איך האָב מיך געפונען אַ ציגיינער, וועלכער האָט מיך אָפּגעמאָסטען מיט אַ פּאָר ווילדע אויגען פון קאָפּ ביז פוס און האָט אויסגערופען: „אף סאַן זשידאוו״ (ער איז אַ יוד), אַ פראָסט איז אַ דורך מיינע ביינער, אַן אימה איז מיך בעפאַלען. איך האָב מורא געהאַט, ווייל איך האָב גערעכענט, אַז קוים זעלען די ציגיינער געוואָהר ווערען, אַז איך בין אַ יוד וועלען זיי מיך ממית׳ן. אָבער פאַבּיי האָט בעמערקט, אַז איך בין אַריינגעפאַלען אין אַ מרה־שחורה. זי איז צו מיר צוגעקומען, מיך גענומען פאַר דער האַנד, ליבליך געשמייכעלט און מיט אַ וואַנפּער און מילדער שטים מיך גענומען טרייסטען און פּיעשטשען:

— האָב נישט קיין מורא, ביי אונז וועט דיר גאָרנישט געשעהן. וועסט זיך קרעסטען (שמד׳ען) און וועסט ווערען אַ ציגיינער.

זי האָט גענומען מיט מיר לערנען זייער תּורה. מיר דערצעהלט די סודות און רמזים פון כּשוף און האָט מיר אַ נאָמען געגעבען: באַרקאַ דעמעטרישקאַ.

פאַבּיי איז געווען אַ וואוילע ציגיינערין. איך האָב זי ליב בעקומען. פאַבּיי האָט מיך אויך גע־לערענט פּותר חלומות זיין אָבער כאָטש איך האָב זי שטאַרק ליב געהאַט פונדעסטוועגען האָב איך זיך נישט געוואָלט שמד׳ען. אָבער פאַבּיי, וועלכע האָט מיך אויך געליבט, האָט אַלעם געטון, וואָס זי האָט נאָר געקענט, אַז מען זאָל מיך צווינגען צו דער שמד. פאַמעליך האָב איך זיך צוגעוואוינט צו די ציגיינער און האָב זיך ביי זיי גוט געפיהלט ווען איך האָב אָנגעהויבען צו פערשטעהן זייער שפּראַך.

מיט די ציגיינער האָב איך גענומען וואַנדערען פון שטאָט צו שטאָט, פון דאָרף צו דאָרף, איך בין באַלד געוואָהר געוואָרען אַלעם. וואָס אַ ציגיינער דאַרף וויסען אויפ׳ן וועג... מען האָט מיר אויס־געלערנט שפּילען אויף אַ פידעל לוסטיגע ציגיינער לידער.

צוויי יאָהר האָט געדויערט מיין וואַנדערונג, איך בין שוין געוואָרען אַ גאַנצער ציגיינער און איך וואָלט אויך שוין געזען אויף תמיד פערבליי־בען צווישען ציגיינער, ווען נישט אַ חלום.

איינמאָל, ווען איך בין אַזוי געלעגען אויפ׳ן פעלד און אַדרימעלט געוואָרען איז מיר געקו־מען צו חלום מיין מוטער און האָט צו מיר אַזוי געזאָגט:

— שעפעלע מיינס! קעהר זיך אום. נישט דאָ איז פאַר דיר דער פּלאַץ...

איך האָב זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף, גע־בליבען ליגען ווי פערשטיינערט. טרערען האָבען מיך גענומען שטיקען און אין מיינע אויערען האָבען גענומען אומאויפהערליך קלינגען די ווערטער:

— פערלאָז דאָס דאָזיגע אָרט און קום אהיים.

איך האָב בעשלאָסען אַוועק פון דעם ציגיי־נער־לאַגער און זיך געלאָזט וואַנדערען קיין לעמ־בערג. קיין געלד האָב איך נישט געהאַט און בין אַזוי יאָהרען לאַנג געגאַנגען צו פוס, אַפּיסעל גע־פאָהרען ביז איך בין אַהער געקומען. איצט לאָז איך זיך אַהיים.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קרענקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
ה. פערקריפּלונגען פון די פליגעצע און גלידער.
ספעציאַל־אָרטאָפּעדיע פון וועזנליכע אָרטאָפּעדיש
... אויף פלאַטפוס ...
7—5 ... פון ... אין אָווענד.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נ.

יודישער קאַמער־טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן
און ד. ביינעלמאַן.

היינט, דאָנערשטאָג, שפּילט
„אַררט״ אין פּאַביאַניץ.

„אַררט״
זאַוואַדנאַ 43

מאָרגן, פרייטאָג־1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אָווענד
דאָס VI־טע גראַנדיעזע פּראָגראַם א. נ.

MISS JUDEA – מיס

1) פּראָלאָג, 2) אַנשי קורצב, 3) מענדיל־געגנענדיל, 4) כּתרילעווקער שרפה, 5) דער סעקוועסטראַטאָר, 6) באָבע און אייניקל, 7) ליד פון אַרבייט, 8) סובלאָקאַטאָר, 9) מיס JUDEA

טעקסטן: שלום עליכם, מ. בראָדערזאָן, י. אָבעןשאַנעק, מאַרשעליק, מאָשקאָוויטש. — מוזיק: קאָפּ. דוד ביינעלמאַן און א. ראָזענבוים. ליט. לייטער: מ. בראָדערזאָן. מוזיק. לייטער: דוד ביינעלמאַן. רעזשי: קאַלעכמיוו. פּלאַסטישע רעזשי: ז. קרוש. קאָנפעראַנסיע: מ. ערבוים. קאָסטיומען און דעקאָראַציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווערשטאַט): ד. מאַטום און ש. בלום. — ליכט־עפעקטען: י. יערוזאָלימסקי. קאָנצערט־מייסטער: ש. ביינעלמאַן.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אָווענד, שבת — פון 2—5 און 7 אין אָווענד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענע־רישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד־לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

מוטיגער אַרויסטריט פון אַ יודישער צייטונג

געגען די אימיגראַנטען־פּעטער אין אַמעריקאַ

(ענדע פון 3־טע זייט).

פון דעם „איוונינג פּאָסט״ צו בעווייזען עפענטליך, אַז איהר אַנטי־אימיגראַציע־אַרטיקלען זענען בּאַזירט אויף אמת׳ע פאַקטען. דער דאָזיגער אינצידענט וועט זיכער האָבען אַן אייניפלוס. ער וועט קודם־כּל צו־נאָגלען די אימיגראַנטישע פּרעסע צ ודער וואַנט, און צווייטענס וועט ער מסתּמא ברעכען די טראַדיצ־יע פון אַזאַ צייטונג ווי די „איוונינג פּאָסט״, וואָס האָט זיך געלאָזט אויף אַ וועג פון זוכען סענסאַציעס אויף דעם חשבון פון דעם איינגעוואַנדערטען.

אַז די פאַקטען פון דער „איוונינג פּאָסט״ זענען איבערטריבענע איז אויך דן פיינונג פון דעם הויפּט אימיגראַציע־קאָמיסאַר הערי האַל. געוויסע קאָנגרעסלייט האָבען זיך געווענדעט צו דעם קאָמי־סאַר און איהם אָנגעפרעגט, אויב די אַרטיקלען פון דער „איוונינג פּאָסט״ זענען ווירקליך בעגרינ־דעט אויף ממשות׳דיגע פּאָסירונגען. דער ענטפער פון דעם אימיגראַציאָנס־קאָמיסאַר איז געווען, אַז די דאָזיגע אַרטיקלען זענען איבערגעטריבען און ענטהאַלטען אין זיך מעהר פאַנטאַזיע ווי אמת.

„אַזעלכע אַרטיקלען, — האָט דער קאָמיסאַר געזאָגט, — ווערען מעהרסטענטייל בעפוצט מיט כלומרשט׳ע געשפּרעכען און מיט אַזוי־גערופענע „פאַקטען״, כּדי צו שאַפען די מיינונג ביים לעזער, אַז זייער אינהאַלט איז דורכאויס אַן אמתער. דער ריכטיגער אמת איז אָבער, אַז די דאָזיגע אַרטיק־לען זענען מעהרסטענטייל בּאַזירט אויף אינפאָר־מאַציע, וואָס איז פאַלש און פערפיהרענד, ווי בּרענ־גען מעהר שאָדען ווי נוצען. זיי זענען אויך נישט יושרדיג בנוגע צו דער אַרבייט פון דעם אימיגראַציע־דעפּאַרטאַמענט, דערמיט, ווייל זיי ווילען שאַפען דעם איינדרוק, אַז דער אימיגראַציע־דעפּאַרטאַמענט טוט נישט געגוג אַרבייט צו פערהיטען די לאַנד פון אַריינגעשמוגעלטע אימיגראַנטען.

דער קאָמיסאַר בעטראַכט דערפאַר אַזעלכע אַרטיקלען אַלס סענסאַציאָנעלע, וואָס מען דאַרף זיי ערנסט נישט נעמען. ער עצהט די פעראינטערע־סירטע קאָנגרעסלייט זיך נישט לאָזען פערפיהרען פון דער אילוזיע, וואָס די אַנטי־אימיגראַציע־אַרטיק־לען ווילען שאַפען, אַז די לאַנד איז פערפלייצט מיט אומגעזעצליך־אַריינגעקומענע, און אַז די מאַליע פון אַזעלכע אומגעזעצליך־אַריינגעקומענע ווערט נאָך איצט פאַרטגעזעצט דורך אַלע אַמעריקאַנער גרע־ניצען.

כאַראַקטעריסטיש איז דער ענטפער, וואָס די רעדאַקציע פון „איוונינג פּאָסט״ האָט געגעבען אין איהרען אַ לייט־אַרטיקעל צו דר. מאַרגאָשעס, דעם רעדאַקטאָר פון „טאָג״. אַנשטאָט זיך מודה צו זיין, אַז די סעריע אַרטיקלען, וואָס זי האָט געדרוקט, איז נישט אין איינקלאַנג מיט ריינעם זשורנאַליזם, און האָט געטראָגען מעהר אַ סענסאַציאָנעלען כאַ־ראַקטער ווי אַן אינפאָרמאַטיווען, האָט די „איוונינג פּאָסט״ אין איהר ענטפער געפונען פאַר נויטיג צו אונטערשטרייכען, אַז „בלויז אַזעלכע אַמעריקאַ־נער ווי דער רעדאַקטאָר פון „טאָג״ יועקען־אויף פעררעכט און שנאה, וואָס פיהרט צ ודער פונאַנ־דערטיילונג פון די פעראייניגטע שטאַטען אין ראַסען און אין נאַציאָנאַלע גרופּען״. דאָס האָט די אַלטע רעספּעקטירטע צייטונג זיך פערגונען צו זאָגען אין רעמזעלבינען לייט־אַרטיקעל, אין וועלכען זי אַליין גיט־צו, אַז זי קען נישט בעווייזען דעם אמת פון איהר הויפּט־בעשולדיגונג, אַז אין אַמעריקע זענען אַריינגעשמוגעלט געוואָרען אַ מיליאָן און 300.000 אימיגראַנטען. (יט״א)

ב. ממאַליאַר.

רודאָלף׳ס טויט

די טראַגעדיע אין מייערלינג

(סוף).

„טייערער פריינד!

„מיינע כּוחות פערשווינדען. איך האָב מעהר נישט געקאָנט אַרויסברענגען פון זיך די העלדיש־קייט, זיך ווייטער צו בעווייזען אין דעם לעכערלי־כען מונדיר, וואָס מען האָט מיר אָנגעטון. ערשט איצט וועט מען מיך בעטראַכטען פאַר אומבעזיג־באַר און נאָך וואָלט צו דעם אַלעמען נישט געווען געקומען, ווען איך וואָלט עס געווען געוואָלט אויס־מיידען. איך בין זעהר מיר. כ׳גלויב אָבער נישט אַז איך האָב געוואָלט עפּעס אַנדערש ווי נאָר דערפיהלען מיין פּליכט. מיינע לעצטע מיינונגען זענען אָנגע־פּלאָסען ביי אַ פילאָזאָפישער גלייכגילטיגקייט. איך שפּיר נישט קיין שום דענערהוירונג און אויך נישט קיין שום פעררדרוס געגען וואָס איך האָב זיך אָפּט געבּונטעוועט. ווי גערן וואָלט איך זיך פאַר דיר אויסגענערדט דאָס האַרץ. אָבער די צייט געהט אַוועק ס׳איז שרעקליך, איך מוז זיך איילען. מערי גע־פינט זיך נעבען מיר און אַ אויפגעלעבטע שטימונג נעהמט אונז אַרום. איצט בין איך אמת׳דיג גליק־ליך״.

אויסערדעם האָט קרוינפּרינץ רודאָלף אָנגע־שריבען נאָך אַ גאַנצע רייה בריף, צום קייזער און צום ווייב האָט ער נישט געשריבען. צו דער קייזערין עליזאַבעט האָט ער געשריבען אַ בריף, וואו ער האָט זי געבעטען, אַז זי זאָל איהם מוחל זיין פאַר דעם צער, וואָס ער טוט איהר.

„איך האָב נישט קיין רעכט — האָט רודאָלף געשריבען אין זיינעם בריף — ווייטער צו לעבען נאָכדעם איך האָב שוין דערשאָסען מיין ליבע מערי״.

אין אַ געזעגענונגס־בריף צו מאַריץ שעפּס האָט רודאָלף צווישען אַנדערען געשריבען:

„איך׳מוז אַוועק פון לעבען, גריסט אין מיין נאָמען אַלע נאָהנטע פריינד און בעקאַנטע. איך ווינש אייך אין אייער ווייטערען לעבען פיל גליק נאָר זאָל לייטזעליגען אונזער געליבט פאָטערלאַנד״.

מערי האָט געשריבען צ ודער שוועסטער:

„ווייין נישט נאָך מיר, איך געה אַוועק הוהיג. זיי געזונד!

צו איינעם פון איהרע ברודער האָט מערי געשריבען:

„זיי געזונד, פון יענער וועלט וועל איך אויף דיר אַכטונג געבען, ווייל איך האָב דיך זעהר ליב.

צו דער מוטער:

„זיי מיר מוחל פאַר דעם, וואָס איך האָב געטון. איך האָב נישט געקאָנט בעזיגען מיין ליבע. ער שיסט מיך מיט מיין הסכמה. נאָכ׳ן טויט וועל איך זיין גליקליכער ווי ביים לעבען.

דיין מערי.״

רודאָלף האָט דערשאָסען מערי מיט אַ קויל אין דער לינקער שלעף.

פון אָנהויב האָט מען אין וויענער הויף פער־שפּרייט אַ קלאַנג, אַז רודאָלף איז געשטאָרבען פון אַן אומגליקספאַל בעת דער יאַגד. מיט עטלי־כע שעה שפּעטער האָט מען שוין דערצעהלט וועגען אַ האַרץ־שלאַג. גראַף טיסא האָט אָבער שוין דערלויבט דעם 1־טען פעברואַר צו שרייבען אין די אונגאַרישע צייטונגען אַז רודאָלף איז געשטאָרבען פון אַ זעלבסטמאָרד.

וועגען מערי וועטשעראַ האָט מען נישט גע־טאָרט דערמאָנען קיין וואָרט. דער מוטער האָט מען קודם דערצעהלט, אַז מערי האָט פערגיפטעט דעם טראָנפאָלגער. מען האָט געוואָלט, אַז די אַל־טע באַראָנין זאָל אַוועקפאָהרען פון וויען, שפּעטער האָט מען געצוואונגען, אַז זי זאָל מספּים זיין צו אַ שטילער לויה מיט איהר טאָכטער, ווייל די דאָק־טוירים האָבען פעסטגעשטעלט ביי איהר אַ זעלבסט־מאָרד. איהר שוואָגער גראַף שטאָקרי האָט בּיינאַכט געמוזט איבערפיהרען דעם קערפּער פון מערי פון מיי־ערלינג קיין הייליגען קרייץ און האַלטען זי אַזוי, אַז זי זאָל אויסזעהן ווי דאָס זי לעבט. נאָך פריהער האָט מען איהר אַריינגעלעגט צווישען די פּליצעס אַ שטעקען כּדי דער מת זאָל זיך האַלטען גלייך אַזוי, אַז קיינער האָט נישט בעמערקט, דאָס געבען גראַף זיצט אַ טויטע פרוי. נעבען איהר טויטען בעט איז קיינער נישט געווען פון די קרובים, עס האָט אויך נעבען איהר קיינער קיין תּפילה נישט געטון. אַרום האַלבער נאַכט האָט מען זי בעגראָ־בען אויף אַ פּשוטען אומענשליכען אופן אויף דעם פרידהויף אויף דעם הייליגען קרייץ. אַטווזענער איז דערביי געווען אַ רעטעקטיוו. נאָך עטליכע וואָ־כען האָט די מוטער געגעבען צו וויסען די בעקאַנ־טע, אַז מערי איז געשטאָרבען בעת אַ רייזע קיין וויענערין. ערשט פיל שפּעטער האָט מען איהר דערלויבט אויף דעם אָרימען קבר אַרויפצושטעלען אַ מצבה מיט דער אויפשריפט:

„באַראָנין מערי וועטשעראַ, געבוירען דעם 19־טען מערץ 1871. געשטאָרבען דעם 30־טען יאַנואַר 1889. דער מענש בליהט ווי אַ בלום און פאַלט ראָן (איוב י״ד)״.

וועגען דער מוטער פון מערי האָט מען דער־צעהלט, אַז צוליב איהרע שווערע מאַטעריעלע פער־העלטעניסען האָט זי געמוזט פערלאָזען וויען. נאָכ־דעם ווי מען האָט ביים סוף פון דער וועלט־מלחמה פערטריבען פון וויען דעם לעצטען עסטרייכישען קייזער האָט די אַלטע באַראָנין ערקלערט אין אַ שמועס מיט זשורנאַליסטען:

— נאָך איז גערעכט, ער האָט גענומען נקמה פאַר דער שאַנד, וואָס מען האָט אָנגעטון מיין טאָכטער.

דעם 2־טען פעברואַר 1925 איז געשטאָרבען די אַלטע באַראָנין וועטשעראַ.

דער שלאָס פון מייערלינג איז לויט דעם בע־פעהל פון קייזער פראַנץ יאָזעף פערוואַנדעלט גע־וואָרען אויף אַ קאַרמעליטען־קלויסטער. אין שלאָף־צימער, וואו ביידע געליבטע זענען געשטאָרבען האָט מען געמאַכט אַ געבעט־צימער־ אויסער דער גרעפין לאַריש, וועלכע האָט דאָס צווייטע מאָל חתונה געהאַט מיט אַ גרויסען נגיד און וואוינט איצט אין אַמעריקע, לעבען איצט נאָך אַ פּאָר ווייניגע פיגורען פון דער דראַמע.

די עסטרייכיש־אונגאַרישע מאָנאַרכיע האָט איבערגעלעבט רודאָלף׳ן נישט מעהר ווי מיט 30 יאָהר.

אָט אַזוי שטעלט זיך פאָר די טראַגעדיע פון מייערלינג אין ליכט פון די היסטאָרישע פאַקטען, וואָס זענען אויפגעדעקט געוואָרען אין די אַרכי־ווען פון קייזערליכען הויף אין וויען.

——=:::=——

ייִדען אין אויסטראַליען און ניי=זעלאַנד

אויף אַ קאָנצערט פון ייִדישע ליטעראַטען און זשורנאַליסטען אין לאָנדאָן, האָט דער באַקאַנטער קינסטלער מאָריס מאָשקאָוויטש איבערגעגעבען אַ לעבעדיגען גרוס פון די ייִדען אין אויסטראַליען און ניי־זעלאַנד.

אין אויסטראַליען — דערקלערט ה׳ מאָשקאָוויטש — זענען די ייִדען מעהר גאַסטפריינטלעך, ווי די ייִדען אין איראָפּע. אין יעדער שטאָט פון אַוסטראַליען און ניי־זעלאַנד, וואו איך בין אָנגעקומען, האָבען די ייִדען מיר אויפגענומען מיט אָפענע אָ־עמס. איך האָב מיך זעהר אָפט געפרעגט, פאַרוואָס די דאָרטיגע ייִדען ווערען מעהר בעגייסטערט, ווען זיי זעהען אַ ייִדען פון דער אַלטער היים, ווי מיר דאָ אין ענגלאַנד, אָדער ווי די ייִדען אין אַמעריקע? די פראַגע קען זיך פערענטפערט ווערען אויף פאָלגענדיגען אופן: ווען מיר פערלאָזען אַ פּאָרט, גייט אונזער שיף פערביי גרויסע פּאַסאַזשיר־שיפען, אָדער אַפילו וגעפּאַנצערטע קריגס־שיפען, אָבער די פּאַסאַזשירען שענקען זיי זייער ווייניג אויפמערקזאַמקייט; אָבער ווען מיר געפינען זיך אין מיט׳ן ים צווישען הימעל און וואַסער, און מיר דערזעהען אַפילו אַ קליינע זעגעל־שיף, ווערט אַ שמחה ביי די פּאַסאַזשירען. דאָס זעלביגע איז אויך מיט די ייִדען, וועלכע זענען פערוואָרפען געוואָרען ווייט פון אונז. ווען זיי זעהען אַ ייִדען פון דער אַלטער היים, זעהען זיי אין איהם אַ שטיק פון זייער אַמאָליגער, אָבער נישט פערגעסענער היים. זיי זעהען פאַר זיך אַ לעבעדיגען גרוס פון יענעם פּלאַץ, נאָך וועלכען זיי בענקען, און אין וועלכען זיי האָבען איבערגעלאָזען עלטערן, שוועסטער, ברידער און גרויסע משפחות.

די ערשטע שטאָט, וואו איך בין אָנגעקומען, איז געוועזען מעלבאָרן. איך גיי אַרום אין גאַס זוכען אַ ייִדען, אָבער ס׳איז זעהר שווער אַ ייִדען צו דערקענען. איך שטעל מיך אָפּ פאַר אַ גרויסען סיגאַרען־שאָפּ, בעטראַכט אַ מינוט די שויפענסטער, און בעשליס אַריינצוגיין. אַנטקעגען מיר שטעהט אַ סימפּאַטישער יונגערמאַן מיט בלאָנדע האָר און בלאָע אויגען. איך בעטראַכט איהם און בעט אַ סיגאַר. דער יונגערמאַן דערקלערט מיר, אַז איין סיגאַר קאָסט איין שילינג, אָבער ווען איך וויל קויפען 50 סיגאַרען, וועט ער מיר רעכענען 9 פּענים אַ שטיק. דערפיהל איך שוין אינסטינקטיוו, אַז דער יונגערמאַן איז אַ ייִד. און אַזוי ווי איך שטעה און רעדט מיט איהם, קומט אַריין אַן עלטערער מאַן. ער גיט אַ קוק אויף מיר, און רופט זיך אָפּ צום יונגענמאַן: לאָז איהם צורוה מיט דיינע סיגאַרען, זעהסט דען נישט, אַז מיר האָבען דעם פערגעניגען צו האָבען ה׳ מאָ־ים מאָשקאָוויטש אין געשעפט. די שמחה פון דעם ייִדען, ווען ער האָט מיר דערזעהען, קען איך אייך מיט ווערטער נישט איבערגעבען.

מעלבורן אַליין האָט איבער 10 טויזענד ייִדישע נפשות, זייער מאַטעריעלער לעבען איז זייער גוט. עס זענען דאָרטען דאָ רייכע ייִדען, מיטעל־קלאַס־ייִדען, קיין אָרימע ייִדען זענען כמעט דאָרטען נישטאָ. כמעט עס געפינען זיך 4 שולען, און דער גייסטיגער און געזעלשאַפטליכער ייִדישער לעבען זייער אָרים. עס קומען דאָרטען פאָר פיל געמישטע חתונות, צווישען ייִדישע טעכטער און קריסטליכע יונגעלייט.

כמעט אין דערזעלבער לאַגע און אפשר נאָך ערגער געפינען זיך די ייִדען אין די אַנדערע אויסטראַלישע שטעט, ווי סידני, אַדעלייד א. אַ. וו.

פּרנסה איז דאָ בכבוד. פיל ייִדען זענען רייך. זיי האָבען פיינע אינטעליגענטע טעכטער, און זייער איינציגער זאָרג איז, וואָס וועט ווערען פון די קינדער. ייִדען נעמען אָן פיל שטעט אַ גרויסען אַנטייל אין די שטאָטישע אַנגעלעגענהייטען, אָבער דער ייִדישער לעבען איז זייער אָרים.

אין ניי־זעלאַנד זענען פערהאַן ווייניגער ייִדען, ווי אין אויסטראַליען. דער מאַטעריעלער לעבען איז זייער גוט, אָבער לעבענדיג אין אַ נישט־ייִדישער סביבה ווערען זיי איינגעשלונגען פון די דאָרטיגע איינוואוינער. אַ רעוועראַנד פון אַ שטאָט האָט מיר איבערגעגעבען, אַז זיי האָבען מיט עטליכע יאָהר צוריק געגרינדעט אַ חברה צו העלפען דורכרייזענדיגע אָדער אַ געפאַלענעם ייִדען. אין באַנק ליגט שוין איבער 400 פונט, פיל פּראָצענט איז שוין אָנגעוואַקסען. אָבער ליידער איז נישטאָ וועמען צו העלפען. זיי קוקען אַרום אויף אַן אָרימען ייִדען, ווי אויף אַ כשרע מציאה.

אין אַן אַנדערער שטעטעל אין ניי־זעלאַנד איז אַ ייִד מיר געקומען איינלאַדען צו זיך אַהיים. ווען איך האָב איהם געבעטען, ער זאָל מיר געבען זיין אַדרעס, האָט ער אַ שמייכעל געטון און געענטפערט: וועמען איהר וועט פרעגען אין שטאָט אויף דעם מאַן מיט די אַכט טעכטער וועט ער אייך אָנווייזען, וואו איך וואוין. אַזוי איז טאַקע געווען. דעם ערשטען פּאָליסמאַן, וואָס איך האָב בעגעגענט, האָב איך איהם געפרעגט: „וואו וואוינט דער מאַן מיט די אַכט טעכטער?" און ער האָט מיר גלייך אַהין אָנגעוויזען. אַריינקומענדיג אין שטוב, האָט ער מיך פאָרגעשטעלט פאַר זיינע אַכט טעכטער. אַלע וואונדערשיינע, ייִדישע, געראָטענע טעכטער. דער ייִד אַליין האָט זיך פאַר מיר בערימט: מען האָט מיך געפרעגט: וואָס איך וואָלט בעסער וועלען האָבען: אַכט טויזענט פונט אָדער אַכט טעכטער? האָב איך בעסער אויסגעקליבען אַכט טעכטער, ווייל ווען איך וואָלט געהאַט אַכט טויזענט פונט וואָלט איך געוואָלט נאָך, אָבער אַכט טעכטער האָב איך שוין גענוג. (גרויס געלעכטער).

לעון טראָצקי

(ענדע פון דער 3־טע זייט).

פערשידענע לענדער פלעגען ליגען אויף זיין טיש. מיט אַ ראַשען בליק פלעגט ער איבערלויפען די פּאָליטישע הויפט־פּאַסירונגען פון טאָג. אָנטרעפענדיג איהם אין אַ גוטער שטימונג, ביי אַ גלאָז טיי, פלעגט ער אָפּשטופּען זיך אַ זייט די בערג מיט ציייטונגען מיט אַ מינע פון פערדרוס און עקעל. דאַן פלעגט ער ליב האָבען אַרויסצוזאָגען זיין צוגעשפּיצטען אורטייל וועגען די איראָפּעאישע און אַמעריקאַנישע שטאַטסמענער און פּאַרטיי־פיהרער. ער פלעגט זיי אַלעמען אַרונטעררייסען אַלס אידיאָטען אָדער אַלס געמיינע און קאָמישע קערלען, וואָס שפּילען זיך מיט דעם שיקזאַל פון פעלקער און לענדער. נאָר וועגען הויכע פּאָליטישע ענינים מיט ווייטע פּערספּעקטיווען האָט ער זיך אונטערהאַלטען, ווי איינער וואָס פיהלט זיך פעראַנטוואָרטליך פאַר די קרום־געהענדע געשעהענישען און די המ׳ל · שרייענדע אומגערעכטיגקייטען אין דער פּאָליטישער וועלט, ווי איינער, וואָס וועט נאָך האָבען צו זאָגען זיין אייגען מעכטיג וואָרט.

אום קענען צו לערנען אַ מענשען איז וויכטיג נישט נאָר זיך צוצוהערען וועגען וואָס ער רעדט, אָבער אויך ווי ער רעדט, וועלכע ווערטער ער בענוצט, אינטערעסירט, גאַנץ בעזונדערס, וועלכע אַדיעקטיווען, אייגענשאַפטס־ווערטער ער געברויכט אום צו בעצייכענען, צו כאַראַקטעריזירען מענשען אָדער זאַכען. עס איז אויך וויכטיג צו מערקען מיט וועלכע מינעס און בליקען ער בעגלייט זיינע ווערטער. אַפּנמאָל קען מען דערקענען דעם כאַראַקטער פון אַ מענשען לויט דעם, מיט וואָס פאַר אַ טאָן און מיט וואָס פאַר אַ מינע ער בעט ביי יענעם אַ שוועבעלע צו פערריכערען זיין סיגאַרעט, אָדער מיט וואָס פאַר אַ מינע ער זאָגט: „גוט מאָרגען!" אָדער ענטפערט: „גוט יאָהר!"

די מענשליכע גשמה, דער הויפּט־שטריך פון אַ כאַראַקטער ענטפּלעקט זיך נישט ווילענדיג אין דער קלענסטער בעוועגונג, אין יעדען אַקצענט און אין יעדער מינע.

געטהע זאָגט: „ווען פיידריך שילער פלעגט זיצען אין שניידשטול זיינע נעגעל, איז אין דעם געווען מעהר פּאָעזיע ווי אין די לידער פון מאַנכע דיכטער".

די רעוואָלוציאָנערע נאַטור פון טראָצקי׳ן, זיין בראַזענדער טעמפּעראַמענט, זיין איבערטריבענע מיינונג וועגען זיך זעלבסט, איבערהויפט זיין דורך און דורך עגאָצענטרישער כאַראַקטער, האָבען זיך דייטליך אַרויסגעוויזען אין אַלעס, וועגען וואָס ער האָט נישט גערעדט, שאַרף בעטאָנענדיג די נעגאַטיווע, די פערנייגענדיגע אַדיעקטיווען און וואָס פאַר אַ מינע ער האָט נישט געמאַכט, אַ צופרידענע אָדער או צופרידענע.

איך געדענק, אַמאָל האָב איך איהם געזאָגט: „גאָר אין דער פּאָליטיק איז מעגליך דער צוואַנג, ווען מ׳בעזיצט די מאַטעריעלע מאַכט (אויך אין דעם פאַל נאָר ביז עס קומט די רעאַקציע); אין דער וועלט פונ׳ם גייסט אָבער גילט נישט קיין צוואַנג, דעם גייסט מוז מען קאָנען געוויגען, איבערצייגען אָדער בעצויבערען, ניי שאַפען די ליטעראַטור איז אַ פרייע רעפּובליק. דעספּאָטיזם אין איהר איז אָבער אויסגעשלאָסען".

דערויף האָט טראָצקי דערווידערט: אויך אין דער וועלט פונ׳ם גייסט הערשט דעספּאָטיזם. דער זשעניע צוויגנט אַרויף — און מיט רעכט — זיינע געדאַנקען, זיינע אַנזיכטען און אָפּשאַצונגען אויף אַ גאַנצען דור אָדער יאָהרהונדערט. וואָלטער, למשל, האָט וואָלטעראַניזירט זיין יאָהרהונדערט. דער פּראָגרעס פון דער מענשהייט פּראָפיטירט נאָר פון אַזאַ דעספּאָטיזם.

טראָצקי האָט דעם געדאַנק אויסגעדריקט אין שאַרפע דוילע פראַזען, פון וועלכע ער אַליין האָט הנאה געהאַט. איך האָב רוהיג אַנאַליזירט זיינע פראַזען, און זיי האָבען געפּלאַצט ווי זייפען־בלעזלען. טראָצקי איז אָבער געבליבען ביי זיינס, אַז צוואַנג איז נישט נאָר דערלויבט, אָבער אויך מעגליך און ווינשענסווערט אפילו אין דער וועלט פונ׳ם גייסט.

טראָצקי האָט פערטיידיגט נישט זיין געדאַנק, נאָר זיך זעלבסט, ווייל ער האָט געמוזט אין אַלע פאַלען און אום יעדע בעדינגונג, בלייבען גערעכט און זיין דער זיגער. שוין דאַן, מיט צוואַנציג יאָהר צוריק און נאָך מעהר, האָט שוין, אין געוויסע פאַלען, געקלונגען אין זיין אופן צו דעבאַטירען דער צוקינפטיגער קאָמאַנדע · טאָן פונ׳ם פעלדמאַרשאַל, פונ׳ם קריגס־פיהרער.

אויף מיר האָט עס געמאַכט אַן אָפּשטויסענדען איינדרוק.

*

אין דער צייט ווען איך האָב קענען געלערנט טראָצקי׳ן, האָט ער געהאַט אַן אויסזעהען פון אַ ייִדישען ויידענעם יונגענמאַטשיק, פון אַ טרוימער, פון אַן אינטעלעקטועלען אַ פיינער רוסיש־ייִדישער טיפּ: פאַנאַטיש, מיט פלאַקערדיגע, שוואַרצע אויגען, אַ שמאָלען בלייכען פּנים, כמעט דינע ליפען, און אַ חתימת זקן, אַן אָנהויב, אַן ענטוואורף פון אַ בערדעל.

ווען איך בעטראַכט טראָצקי׳ס בילדער פון די לעצטע יאָהרען, איז שווער צו דערקענען אין זיי דעם אַמאָליגען טיפּ פון דעם שרייבער־קינסטלער און טרוימער: כמעט פערשוואונדען פון זיין פּנים די ווייכערע, טרוימערישע שטריכען.

אָבער אויך אין יענער צייט, וואָס איך פלעג זיך מיט איהם בעגעגענען, פלעגט מיר מאַנכעס מאָל אויפפאַלען, דאָס אין דעם פיינעם ייִדישען פּנים, מיט דעם קלוגען שטערען און מיט די גרויסע פאַנאַטישע אויגען, זענען דאָ, ווי בעהאַלטענע שטריכען פונ׳ם מאָנגאָלישען טיפּ. עפּעס אַ פרעמדעביימישונג, עפּעס אַן אויפפאַלענדער ווידערשפּרוך.

טראָצקי האָט פולשטענדיג און אין גאַנצען פערשוויגען זיין אָנגעהעריגקייט צו דער ייִדישער ראַסע. ער האָט פערשוויגען זיינע ייִדישע עלטערן און האָט אַבזיכטליך אויסגעווייכט יעדען געשפּרעך וועגען ספּעציפיש־ייִדישע ענינים סיי אין דער געשיכטע און סיי אין דער געגענוואַרט.

און אין דער אויסווייכונג און אין דער פערשווייגונג האָט זיך דיקער אַרויסגעצייגט זיין עכט־ייִדיש · היסטערישער קאָמפּלעקס.

ער האָט שטאַרק רעוואָלוציאָניזירט קעגען דעם בעהאַלטענעם ייִדען אין זיך זעלבסט — עס האָט נישט געהאָלפען. וואָס מעהר ער האָט געזוכט צו דערשטיקען אין זיך דעם ייִדען, אַלץ מעהר איז ער געקומען צום שיין.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן)

11)

— ניי, ניין! — האָט זי אַרויסגעשעפּטשעט — איהר מוזט זיך תיכף צוריקקעהרען אַהיים. געהן ווייטער איז געפעהרליך.

— געוויס! — האָב איך געענטפערט — ס׳איז טאַקי געפעהרליך, אַז אַ מיידעל זאָל אַליין געהן איבער די לאַנדאָנער גאַסען אַזוי שפּעט ביינאַכט, און דעריבער לייג איך אייך פאָר אָפּצופיהרען אייך אין אַריינצוזעצען אין אַ טאַקסיבקע.

זי האָט האַסטיג בעריהרט מיין האַנד, און רחמים׳דיג געבעטען:

— איך פערשטעה נישט... דאָס איז אַזוי נישט געהעריג דערויף, אויף וואָס איך האָב געוואַרט, אָבער, אַך... ביי גאָט!..

איהרע רעד האָט איבערגעריסען דאָס טרומייטערען פון אַ טאַקסיבקע, וואָס איז אַרויסגעפאָהרען פון הינטער אַ ראָג.

איך האָב געמאַכט אַ צייכען דעם שאָפער, און דאָס אויטאָ איז צוגעפאָהרען צום טראָטואַר.

— אַלזאָ, זעהט איהר! האָב איך זיך פריינדליך אָפּגערופען — אַלץ ווערט גאָר גוט, ווי ס׳קאָן בעסער נישט זיין, זעצט זיך!

איך האָב געעפענט דאָס טירעל, און געהאַלטען איהר אַריינזעצען זיך איגוועניג.

זי האָט מיר עפּיס אַרויסגעמורמעלט אַ דאַנק.

— אַ גוטע נאַכט, — האָב איך געזאָגט, אויסשטרעקענדיג די האַנד — דייסט דעם שאָפער, וואו ער זאָל אייך פיהרען.

זי האָט געשוויגען אַ ווייַלע, דערנאָך מיט אַ שנעלער בעוועגונג בעריהרט מיין האַנד, און שטיל געזאָגט:

— אַ גוטע נאַכט!

מיין האַנד האָבען אַ דריק געטון דינע, צאַרטע פינגער — די זעלבע פינגער, וואָס האָבען מיך אַקאַרשט מיט אַ האַלבע שעה צוריק שיער נישט אַוועקגעשיקט אויף יענע וועלט.

איך האָב דערפיהלט אַ מין בעפרידיגונג, און מיין האַרץ האָט אין מיר אָנגענעהם געשלאָגען.

איך בין אָפּגעגאַנגען אויפ׳ן טראָטואַר.

דער שאָפער האָט אָפּגעקעהרט זיין פּנים צו דער פּאַסאַזשירקע, געפרעגט דעם אַדרעס, און געריהרט די מאַשין פון אָרט.

די טאַקסיבקע האָט זיך אַוועקגעאיילט אין דער ריכטונג צו דער אָקספאָרד־סטריט.

— יאָ,— האָב איך געזאָגט פאַר זיך — דער ערשטער אַקט האָט זיך געענדיגט.

איך האָב נאָך נישט בעוויזען אַרויסצומורמלען די דאָזיגע ווערטער, ערשט איך האָב בעמערקט אַ שאָטען אויף דער קעגענאיבערדיגער זייט גאַס.

גלייך ענטקעגען דעם הויז זענען געווען בוימער, און צווישען די שטאַמען, האָט זיך מיר אַרויסגעוויזען, בעוועגט זיך אַ מענשליכער סילועט.

מיינע נערווען זענען געווען אַזוי אָנגעשפּאַנט, אַז איך האָב זיך קוים איינגעהאַלטען פון דעם שטאַרקען פערלאַנג אַ וואָרף צו טון זיך פאָראויס, און כאַפּען דעם שפּיאָן ביים גאָרגעל.

צום גליק, האָב איך זיך בעצייטענס בעהערשט.

פּאַמעליך האָב איך פערריכערט אַ פּאַפּיראָס, לענגער געהאַלטען דעם ברענענדיגען צינדהעלצעל ביים פּנים, און נישט איילענדיג זיך, האָב איך זיך מיט דעם שליסעל אין דער האַנד אויפגעהויבען זיך אויפ׳ן גאַנעק.

מיט אַ שטאַרקער אָנשטרענגונג פון דעם ווילען האָב איך פערמויבט אין זיך דאָס געפיהל, אַז אָט־אָט וועט אַ פייף טון אַ קויל, און אַ קלאַפּ טון מיר אין דער פּאַטיליצע.

ווי ס׳געשעהט אָבער ביי מיר אין ס׳רוב פאַל, האָט זיך מיין פאָרגעפיהל נישט בעשטעטיגט.

מיט אַ זיפץ פון דערלייכטערונג האָב איך איבערגעטראָטען די שוועל, פערמאַכט הינטער זיך די טיר, און פערדרוקט די שווערע ריגלען.

צוקלייבענדיג זיך צום קאַבינעט האָב איך אויסגעזאַפּט אַ האַלבע גלאָז שטאַרקען וויסקי.

די לאַגע מיינע איז געווען גאָר אַ מיאוס׳ע.

— אויב עס זאָל אַזוי זיין די גאַנצע דריי וואָכען — האָב איך געטראַכט — וועל איך נאָך משוגע ווערען, ווערען אַ מאַניאַק...

זיצענדיג אין שטול און רויכערענדיג פּאַפּיראָסען, האָבען מיר זיך ביסלעכווייז בערוהיגט, און מיין איינגעבוירענע גוטע שטימונג האָט גובר געווען די מעלאַנכאָלישע מחשבות׳ן.

סוף כל סוף — האָב איך בעשלאָסען — לעב איך דאָך נאָך, און קאַליע מאַכען די לעצטע שעה׳ן פון מיין עקזיסטענץ וואָלט געווען נאַריש.

וואָס שייך די געפאַהרען — האָב איך דאָך פון פריהער נאָך געוואוסט, אויף וואָס איך געה...

נאַטאַן האָט בפירוש קלאָר מיר געשילדערט די לאַגע, און מאַכענדיג מיר דעם פאָרשלאַג, האָט ער גאָרנישט פערבעהאַלטען.

די פּראַקטיק פון דעם ערשטען אָוונד אין דעם הויז האָט מיר קלאָהר בעוויזען, אַז די שאַנסען פון אַרויסגעהן פון דאַנען מיט גאַנצע ביינער, זענען זעהר קנאַפּע.

ווען די אַטענטעטערין מאַריאַ וואָלט געוועזט זיין אַ מאַנספּערשוין, וואָלט איך שוין לאַנג דאָ געלעגען אַן אָפּגעקיהלטער.

ווער איז זי, און ס׳פאַר שייכות האָט זי געהאַט מיט נאַטאַנ׳ען?

ס׳איז געווען צו גלויבען, אַז דער דאָזיגער אויסוואורף איז געווען שולדיג אין איהר טאַטענס טויט, אָבער די פּרטים פון דער דאָזיגער דראַמע, זענען געווען פאַר מיר אומקלאָהר און אומפערשטענדליך.

דער אָפּבילד פון איהר וואונדערבאַרען בלאַסען פּנים איז געשטאַנען פאַר מיינע אויגען, און אַן אָנגענעהמער ציטער איז געלאָפען איבער מיין קערפּער, ווען איך האָב זיך דערמאָהנט אין דער בעריהרונג פון איהרע פינגער.

איך האָב זיך אַזוי פערטיפט אין מחשבות, אַז איך האָב נישט בעמערקט, ווי כ׳האָב איינגעדרימעלט.

דער קאָפּ מיינער האָט זיך אָנגעקלאַפּט אינם ווענטעל פון שטול...

איך האָב זיך דערשראָקען אויפגעכאַפּט, און פערשטאַנען, אַז איך חלש שלאָפען פאַר מידקייט.

(פאָרטזעצונג קומט)

הכסף יענה את הכל

— צו דער —

לאָסען 5=טער קלאַס

פון דער איבערגעבליבענער קליינער צאָהל זענען נאָך צו בעקומען

איילט אַלזאָ צו קויפען ביי אונז אַ לאָס!

די ציהונג דויערט ביז'ן 16 אַפריל.—קאָלאָסאַלע שאַנסען צום געווינען

די אַלגעמיינע סומע פון געווינסען 23.048.000

יעדער 2-טער לאָס געווינט! ביַרגער! די צייט איז קורץ! דאָס גליק רופט אייך אַליין! יעדער 2-טער לאָס געווינט!

די גליקליכסטע קאָלעקטור

E. LICHTENSZTAJN

Łódź, Piotrkowska 72

צענטראַלע פון דער קאָלעקטור וואַרשאַ, מאַרשאַלקאָווסקאַ 146.

קאָנטאָ פ. ק. אָ. 64.209 די פירמע עקזיסטירט פון 1835. קאָנטאָ פ. ק. אָ. 64.209

געפעלינע פראָווינץ-בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר מיט דער אָנגעגעבענער פאָסט נאָכ'ן פריהערדיגען איינצאָהלען אויף אונזער קאָנטאָ פ. ק. אָ.

טאַבעלקעס פון די ציהונגען קען מען נאָכזעהן ביי אונז אומזיסט. מיר צאָהלען אויס געווינסען. קרן'ס טוישען מיר אויס אויף נייע לאָסען. :—: גלייכצייטיג בעקומט מען שוין ביי אונז

לאָסען צו דער 1-טער קלאַס פון דער 19-טער מלוכה-לאָטעריע.

אונזערע געעהרטע ביז-איצטיגע שפּילער, וועלכע ווינשען זיך צו האָבען ביי דער 19-טער מלוכה-לאָטעריע די זעלבע נומערן לאָסען, וואָס ביי דער 18-טער לאָטעריע, ווערען געבעטען וואָס פריהער זיך צו מעלדען אָדער צושיקען אונז זייערע ווערטע בעשטעלונגען.

צו פערדינגען

אַ געוועלב

אויף מצות

בראָנצישקאַנער 9

צו ערפאַהרען ביי שול-זינגער, וואַדניאַ 70

אַ ועצער

און אַ לערן-יונגעל קענען זיך מעלדען אין דער דרוקעריי בראַמבערג און בוים וואָלטשאַנסקאַ 55, פראָנט.

עס איז נויטיג אַ

וועש-נייהערין

צו דאַמען-וועש. וואָלטשאַנסקאַ 43 וורובלעווסקאַ.

צוליב אפרייזע איז צו פערקויפען אַ ניי מאָדערן

שלאָף-צימער

און אַ קוכען-איינ-ריכטונג ביליג. צו ערפאַהרען גדאַנסקאַ 18, ביים וועכטער. 5462

קאמוניקאט.

אכטונג, בעקער-מייסטער אין לאדז!

מיר טיילען אייך מיט, אַז מיר האָבען געשלאָסען

אַ אָפּמאַך מיט דער פערוואַלטונג פון בעקער-אַרבייטער-פעראיין, פּאָלודניאָווע 20,

ווי אויך מיט דער פערוואַלטונג פון בעקער-אַרבייטער-פעראיין, לאַגעווניצקאַ 4

1) די בעקער-מייסטער האָבען צוגעזאָגט צו נעהמען אַרבייטער צו קנעטען און שיבען מצות נור פון די אויבענדערמאָהנטע 2 פעראיינען,

2) דער פרייז איז 400 זל. פאַר אַ שיבער און 400 זל. פאַר אַ קנעטער פאַר 12 טעג אַרבייט, רעכענדיג 96 שעה מיט אַ האַלבען פוד מצות פאַר יעדען. עלטעסטער פון בעקער-צעך: שלמה לייב ראָטענבערג.

5470 געהילף-עלטעסטער: ל. וו. פינגערהוט. סעקרעטאַר: ב. שקלאַרז.

פראָפעס. פעראיין

פון האַנדעלס- און ביוראָ-אַנגעשטעלטע

אַל. קאָשטשושקי 21.

שבת, דעם 6-טען אַפּריל ד. י., 6 אַ זייגער אין אָוונד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די אַנגעשטעלטע אין דער גאַלאַנטעריע-בראַנזשע

אויף דער טאָג-אָרדנונג וועט בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע „די געשאַפענע לאַגע אין דער גאַלאַנטערי=בראַנזשע".

אַלע חברים פון דער גאַלאַנטעריע-בראַנזשע מוזען אונבעדינגט אין זייערע אייגענע אינטערעסען אַנוועזענד זיין. די פערוואַלטונג.

כ'שטעל פאָר מיין פריינד! אַ סאָלידער, פעהיגער יונגער-מאַן, 36 יאָהר אַלט, בעקאַנט אַלס קרעדיט-פעהיג, בעזיצט אויך אַ קאַפּיטאַל, זוכט די בעקאַנטשאַפט מיט אַ סאָליד מיידעל אָדער יונגע פרוי פון 32 יאָהר אַלט, וואָס קען צונעמען אַלס פּאַרטנער אין אַ געהענדעלט געשעפט צוועקס חתונה. דיסקרעציע נעזיכערט נור בענוגעוע זיכערע אָפּערטען געוואונשען. אַדרעסירט: Izydorczyk, Al. 1 maja 37

עס ווערט געזוכט פון זאָפאָרט

אַ מעדעל

צו אַ קינד.

מעלדען זיך פאָמאָרסקאַ 3 ביי ב. קאַמינסקי.

אַ לערן-יונגעל

באַלד געצאָהלט ווערט געזוכט אין דער פריזיר=אַנשטאַלט פאָמאָרסקאַ 39. 5460

השבת אבדה.

איך האָב פערלוירען אַ בייטעלע מיט אַ פּאָר זלאָטים ווי אויך אַ פירטעל לאָס פון דער 5-טער קלאַס נ' 109184 דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען דאָס געלד פאַר זיך צו האַלטען און דעם לאָס אָפּצוגעבען צו האָף אויף בוזשעזשינער 24, פראָנט.

ס'איז פערלוירען געוואָרען

אַ וועקסעל אויף 80 זל.

צאָהלבאַר דעם 31.3 1929, אויסשטעלער ב. ווידזינסקי. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען זגערזשער 49, פעדער קאָל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33-36.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזענטאַל הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—3
ד"ר גאָלדשטיין- אינערן-קראַנקהייטען טובערקולאָז	1—2 7—8
ד"ר יאַקאָבסאָן נערווען קראַנקהייטען 12—2 נאָך מיט.	
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען 12-10 4-6	
ד"ר פּאַפּערני פרויען און געבורטס-הילף 11-1½ 3-6	
ד"ר קאַנטאָר כירורגיש-קראַנקהייטען 4-5 און 1—3	
ד"ר ווייסבערג אויגען לונגען-קר. 10—1, 3—6	
ד"ר פּאָזנאַנסקי רענטגען	10—12 4—6
א. גראַבאָווסקי צאָהן-ארצט	5—7
נ. ראַוּזאָ צאָהן-ארצט	6—9

צאָהן-אָפּעראַציע, פּלאָמבירען, קראָנען, בריקען א. א. וו. אין דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט

פאַר דורכלייכטונג און פאָטאָגראַפירען פון קראַנקהייטען, ווי אויך פאַר בעהאַנדלונג פון הויט-קראַנקהייטען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע היילמיטלען. אַ קורס פאַר שוועסטער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שאַרלאַטינע) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

מעבעל, שלאָסעריי און שווייסעריי

J. REDER

ŁÓDŹ, Konstantynowska 11

(Róg Zachodniej)

כ'נעהם אָן אַלערליי שלאָסעריי-אַרבייטען צו ביליגע פרייזען און פּינקטליכע אויספיהרונג.

פריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

LEKARZ DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-51.

היילט גאַנץ פערגעשלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

3-4 צימערן

מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען, ערשטער אָדער צווייטער שטאָק, אין צענטרום שטאָדט, זוך איך פער זאָפאָרט צו מיטען. — אָנצוקלינגען טעל. 76-62 פון 11—12 פאַרמ. און פון 4—5 נ"מ

מעבעל

איך מאַך בעקאַנט דעם ג' פובליקום, אַז איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערש. מעבעל ווי אויך ספעציעל פון פערש. געפאַרבטע עלפענביין-צימערן, ווי אויך פון פערשידענע מעדכען-צימערן, קען מען נאָר בעקומען ביי

שופמאַן אין קאָמפּ. וואָסכאָדניאַ 64 אין הויף

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

קור פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. פון מאַנער-שוואַכע צוליבען פון אַלע און אַלקאָהאָל אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסולטאַציע מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער היל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

— — נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעהמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קראַנקע פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג. — בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

השבת אבדה.

כ'האָב פערלוירען אין הויז ציגעל-גאַס 39 אַ פּאָרט-פעל מיט פערשידענע דאָקומענטען און מיט פאָלגענדע בלאַנקאָ-וועקסלען: 1) אַ בלאַנקאָ אויף 200 זל. אויסשטע-לער ה. דיאַמענט, צאָהלבאַר דעם 2 ליפּיעץ 1929, 2) אַ בלאַנקאָ אויף 200 זל. אויסשטעלער ה. דיאַמענט, צאָהלבאַר דעם 2 ליפּיעץ 1929 געשטעמפּעלט. 3) אַ פּראָטעסט אויף 300 זל. אויסשטעלער רגסאַק, ושירא דיאַמענט, שער און קליקער וואַרשאַ, די אַלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען די וועקסלען און אַלע דאָקומענטען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט ניט געגען בעלוינונג צו ה. דיאַמענט, קאָנסטאַנטינער 49.

5469

נעלקען-שטריימעל

צו קויפען געזוכט.

צו ערפאַהרען ליפּאָווע 31. וואָלינ. 36, טעל. 46-28

אַ פּראָטעסט פון דער פירמע גאַרפינקעל

קילינסקיעגאָ 60 געוועזן צאָהלבאַר דעם 15 מערץ ה. י., אויסשטעלער אַנ'אַרבייטער פּרושיצקי ביי גאַרפינקעל צו פערקויפען ביי גאַמולינסקי, פּשעיאַזד 1.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

פּיאָטרקאָווסקע 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר איפיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר פּערשנער קינדער-קראַנקה.	11-3 4½-5
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—92
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שטיינגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר בערנשטיין פרויען און געבורטס-הילף	3—4

טיפּ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען די שטאַמלען א. א. וו. פּעקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל. אינ-שפּריצונגען, סטעטאָשען, עלעקטריזאַציע, אָפּערעצ. אויף קורלאַנג חוזשען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע ערם אַנאַליזען, אויך אַלעגאַם און בלוט

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַושינסקי סטאָמאָטאָלאָג

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע ציין, קרוינען, פּלאָמבען א. ד. ה.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

קאַליגראַף

ל. בערמאַן

(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 1/19-ער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט- און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכטהיילאינסט. נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען און-נער-שוואַכע, לישט אונדאָך רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציעל מאַגען, דאַרם און לעבער-קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85

נעהמט אָן פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr.

Rachela Lewi

פּאָנסקאַ 24, טעל. 42-72

צוריקגעקעהרט

אויפנעהמ-שעה'ן פון האַלב 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

אַבאָנעמענטס-פרייז: אין לאָדז - 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל. פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג ניט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

אַנאָנסען-פרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה; אין טעקסט—40; נאָכ'ן טעקסט—12 ... פאַר'ן טעקסט 50 פּראָצ. טייערער. אויס. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט. ... מיט 24 גר. אין דער צייט אַ ... 60—... 4 ... 18—... 8

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. **Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.**

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.